

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.4.2018
COM(2018) 184 final

2018/0089 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно представителни искиове за защита на колективните интереси на
потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО**

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2018) 96 final} - {SWD(2018) 98 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Ефективното прилагане на правилата на ЕС е от значение за европейците и ги засяга всекидневно. Поради това има необходимост от стабилна, ефикасна и ефективна система на прилагане, която да гарантира, че държавите членки напълно прилагат, въвеждат и упражняват законодателството на ЕС и осигуряват адекватна защита на гражданите.

В този контекст настоящото предложение цели да осъвремени и замени Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите¹ („Директива относно исковете за преустановяване на нарушения“). Тя се представя заедно с предложението за целенасочени изменения на четири директиви на ЕС в областта на защитата на потребителите² като част от „нов търговски механизъм за потребителите“³, включен в работната програма на Комисията за 2018 г.⁴, с цел да се подобри ефективността на процедурата за преустановяване на нарушения и да се допринесе за елиминирането на последиците от нарушенията на правото на Съюза, които засягат колективните интереси на потребителите.

Това предложение е последващо действие на проверката за пригодност REFIT на правото за защита на потребителите и маркетинговото право, публикувана на 23 май 2017 г. (оттук нататък: „проверката за пригодност“)⁵, която обхваща също така Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения, и на доклада на Комисията от 25 януари 2018 г. относно изпълнението на Препоръка на Комисията 2013/396/EU⁶ за общи принципи на механизмите за колективни искове за преустановяване на нарушения и колективни искове за обезщетение в държавите на Европейския съюз (оттук нататък: „Доклад за колективната защита“)⁷.

Тези оценки показват, че рискът от нарушения на законодателството на Съюза, който засяга колективните интереси на потребителите се увеличава поради икономическата глобализация и дигитализация. Търговците, които нарушават законодателството на ЕС

¹ ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30—36.

² COM(2018)185, Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г., Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на по-доброто прилагане и модернизацията на правилата на ЕС за защита на потребителите.

³ Виж Речта за състоянието на Съюза и Писмото за намеренията до председателя на Съвета и на ЕП, достъпни на: https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_bg.

⁴ COM(2017) 650 окончателен.

⁵ Проверката за пригодност обхваща Директива 93/13/ЕИО относно неравноправните клаузи в договорите, Директива 1999/44/ЕО относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции, Директива 98/6/ЕО относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите, Директива 2005/29/ЕО относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и Директива 2009/22/ЕО относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите. Вж. за резултати SWD (2017) 208 final и SWD (2017) 209 final от 23.5.2017 г., достъпни на: http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332.

⁶ ОВ L 201/60, 26.7.2013 г.

⁷ COM(2018) 40 окончателен.

могат да засегнат хиляди или дори милиони потребители със същата подвеждаща реклама или неравноправни стандартни условия на договора в различни икономически сектори. В светлината на увеличаващата се презгранична търговия и търговските стратегии на територията на целия ЕС, тези нарушения все повече засягат потребители в повече от една държава членка. Освен това, Докладът за колективната защита показва, че няколко държави членки все още не предоставят механизми за колективни иски за обезщетение, предвидени за масови вреди. Той посочва намерението на Комисията за последващи действия след оценката от Препоръката от 2013 г., с особен фокус върху повишаването на защитата на потребителите и подсилването на аспектите на правоприлагането на Директивата относно исовете за преустановяване на нарушения.

От 1998 г., когато за пръв път беше приета Директивата относно исовете за преустановяване на нарушения⁸, този инструмент на ЕС позволява квалифицирани органи, определени от държавите членки, като организации на потребителите или независими обществени органи, да внасят представителни иски за защитата на колективните интереси на потребителите с основна цел спирането на местни и презгранични нарушения на законодателството за защита на потребителите на ЕС, изброено в нейното Приложение I. Директивата относно исовете за преустановяване на нарушения е кодифицирана с Директива 2009/22/ЕС, която в момента е в сила. По-късно беше изменена с Регламент (ЕО) № 2018/302 относно геоблокирането⁹, за да включи този регламент в Приложение I.

Докладите на Комисията от 2008 г. и 2012 г. относно прилагането на Директивата относно исовете за преустановяване на нарушения и проверките за пригодност от 2016—2017 г. потвърждават важността на Директивата. Въпреки това, проверката за пригодност заключи, че тя има значителни недостатъци, на които ако не бъде обърнато внимание, биха продължили да нарушават нейната пълна ефективност и да доведат до нейното неоптимално използване. Дори в държави членки, в които съдебните нареждания се считат за ефективни и са широко използвани, потенциалът на Директивата не е напълно разгърнат поради определени елементи, с които тя не се заема напълно. Ключовите недостатъци са нейният ограничен обхват, ограниченото влияние на решенията за разпореждане относно обезщетенията за засегнати потребители и разходите и времетраенето на процедурата (виж секция 3 за общ преглед на резултатите).

Необходимостта от действия от страна на ЕС относно колективната защита беше установена и от Европейския парламент. В своята резолюция от 2012 г. „Към съгласуван европейски подход за колективна защита“¹⁰, Европейският парламент подчерта нуждата от хоризонтален подход на ЕС за колективната защита, с фокус върху нарушения на правата на потребителите, въз основа на общ набор от принципи, уважаващи националните правни традиции и осигуряващи гаранции, за да се избегнат злоупотреби с предявяването на иски в съдилищата. Бяха подчертани също така и възможните ползи от колективните съдебни иски по отношение на по-ниските

⁸ ОВ L 166, 11.6.98 г., стр. 51.

⁹ Регламент (ЕО) № 2018/302 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2018 г. насочен към неоправданото геоблокиране и други форми на дискриминация въз основа на националността, местоживеенето или мястото на установяване в рамките на вътрешния пазар на потребителите и изменящ Регламент (ЕО) № 2006/2004 и (ЕО) № 2017/2394 и Директива 2009/22/ЕС, ОВ L 60 I, 2.3.2018 г., стр. 1.

¹⁰ 2011/2089(INI).

разходи и по-голямата правна сигурност за ищците, обвиняемите и съдебната система, от избягването на отделни съдебни спорове със сходни искове. В препоръката си от 2017 г. към Съвета и Комисията, след разследването на измерването на емисиите в автомобилния сектор¹¹, Европейският парламент призова Комисията да даде предложение за законодателство за хармонизирана система за колективна защита на потребителите на ЕС, което да бъде базирано на добри практики в рамките и извън рамките на ЕС. Това би поставило край на текущото положение, при което потребителите нямат защита в много държави членки, които не им позволяват да упражнят правата си колективно. Европейският икономически и социален комитет също подкрепя действията на ЕС относно колективната защита и призовава за законодателство в становището си относно Препоръката на Комисията от 2013 г., като подчертава важността на колективните искове за обезщетяване на вреди.

Това предложение разглежда проблемите, които пречат на ефективното и ефикасното прилагане на текущата Директива относно исковете за преустановяване на нарушения.

Накратко, предложението цели следното:

- **Обхват** - Обхватът на Директивата ще бъде разширен, за да обхваща други хоризонтални и специфични за сектора инструменти на ЕС, които имат отношение към защитата на колективните интереси на потребителите в различните икономически сектори като финансови услуги, енергетика, телекомуникации, здравеопазване и околна среда. Това изменение би направило процедурата по-гъвкава спрямо широкия спектър от нарушения в икономическите сектори, при които незаконните практики на търговците биха могли да засегнат голям брой потребители.
- **Представителни искове от квалифицирани органи** – Предложението се базира на подхода на текущата Директива относно исковете за преустановяване на нарушения, която позволява „квалифицирани органи“, определени от държавите членки да предявяват представителни искове. В рамките на предложението, тези компетентни структури следва да отговарят на минимални критерии относно репутацията им (следва да бъдат добре установени, с нестопанска цел и да имат законен интерес към гарантирането на спазването на съответното законодателство на ЕС). За колективните искове за обезщетение, квалифицираните органи следва също да предоставят на съдилищата или административните органи техния финансов капацитет и произхода на средствата, подкрепящи исковете. Съдилищата и административните органи ще бъдат упълномощени за достъп до разпоредбите относно частното финансиране от трети страни.
- **Ефикасност на процедурата** – Предложението изисква държавите членки да гарантират „необходимата експедитивност“ на процедурите и разходите по процедурите да се превърнат във финансова пречка за предявяването на представителни искове. Потребителите следва да бъдат адекватно осведомени относно резултатите от представителните искове и как биха се възползвали от тях. Предложението също така окуражава извънсъдебните колективни споразумения, подлежащи на контрол от страна на съдебен или административен орган. Окончателните решения на съда или органа, които установяват, че търговец е нарушил законодателството следва да бъдат неоспорими доказателства при исковете

¹¹ 2016/2908(RSP).

за обезщетение (в същата държава членка) или оборима презумция, че е извършено нарушение (за случаи, представени в друга държава членка).

- **Обезпечително и компенсаторно обезщетение** — Предложението ще даде възможност на квалифицираните органи да предявят представителни иски за различни видове мерки, според случая, в зависимост от обстоятелствата по случая. Те включват междинни или окончателни мерки за спиране и забрана на практиката на търговеца, ако се счита за нарушение на закона, и мерки за премахване на продължаващите последици от нарушението. Последните биха могли да включват нареждания за обезщетение и декларативни решения, установяващи отговорността на търговеца спрямо потребителите, засегнати от нарушенията.

По правило квалифицираните органи следва да имат право да предявяват представителни иски за налагане на обезщетение, което задължава търговеца да предвиди, *inter alia*, обезщетение, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, според случая.

Необходимо е обаче също така да се осигури гъвкавост на държавите членки в случаите, в които количественото определяне на вредите на потребителите, засегнати от представителния иск, е сложно поради характеристиките на индивидуалните им вреди. При такива случаи държавите членки ще имат възможността да дадат правомощия на съдилищата или административните органи да решат дали да издадат вместо заповед за обжалване декларативно решение относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, станали жертви на нарушение на законодателството на Съюза, да се разчита пряко в последващи действия за обезщетение.

Подобна гъвкавост обаче не би трябвало да бъде налична в конкретни случаи, които са особено разпространени в ситуациите на масовата вреда на В2С. Първият тип включва случаи, при които потребителите, засегнати от същата практика, могат да бъдат идентифицирани и потребителите са претърпели съпоставима вреда по отношение на период от време или покупка, като например в случай на дългосрочни потребителски договори. Вторият тип се отнася до „случаите с ниска стойност“, при които редица потребители са претърпели толкова малка загуба, че би било непропорционално или невъзможно да се разпредели обезщетението обратно на потребителите. Независимо от това нарушителят трябва да компенсира причинените вреди. Следователно обезщетението следва да бъде насочено към обществена цел, която служи на колективните интереси на потребителите.

- Това предложение установява **равновесие между улесняването на достъпа до правосъдие, за да се защитят интересите на потребителите и да се осигурят адекватни предпазни мерки от злоупотреби със съдебни спорове**. Предложеният представителен модел на действие, в рамките на който квалифицираните органи трябва да бъдат определени от държавите членки срещу минимални критерии за добра репутация, е силна предпазна мярка срещу недобросъвестните действия. Други държави членки или Комисията ще могат да изразят загриженост срещу квалифицирани органи, които имат правен статут в други държави членки. При исковете за обезщетение съдът или административният орган ще трябва да провери възможно най-рано дали делото е подходящо да бъде представено като представителен иск предвид естеството на нарушението и характеристиките на вредите, претърпени от съответните потребители. Освен това, ако представителният иск приключи със споразумение, съдът или органът ще подложи на проверка законосъобразността и справедливостта на този резултат, за да гарантира, че той взема под внимание интересите на всички участващи страни.

- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

Предложението взема в предвид Препоръката на Комисията от 11 юни 2013 г. относно общи принципи на механизмите за колективни искове за преустановяване на нарушения и колективни искове за обезщетение в държавите членки, свързани с нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз (2013/396/ЕС)¹². В тази препоръка се установява набор от общи принципи за механизмите за колективно обезщетение, включително представителни искове за преустановяване на нарушения и компенсации, които следва да се прилагат за всички нарушения на правото на Съюза във всички области на политиките. Принципите в препоръката са самостоятелни и това предложение не възпроизвежда всички процедурни елементи, които се разглеждат от принципите. Това предложение регулира само някои ключови аспекти, които са необходими за създаването на рамка, която трябва да бъде допълнена от специфични процедурни правила на национално равнище. Някои процедурни елементи от препоръката не се възпроизвеждат в настоящото предложение поради по-целенасочения му обхват, който се ограничава до нарушения, които могат да засегнат колективните интереси на потребителите, както и до съществуващите характеристики на представителния модел на действие в настоящата директива за искове за преустановяване на нарушения.

Предложението взема в предвид наскоро приетата версия на Регламента за сътрудничество в областта на защитата на потребителите¹³. Въпреки че ревизираният регламент за СОЗП подкрепя публичното правоприлагане, настоящото предложение укрепва прилагането на частното право. Според дългогодишната позиция на Комисията, подкрепена от Европейския парламент,¹⁴ частното правоприлагане следва да бъде независимо и да допълва публичното правоприлагане. За публичното правоприлагане регламентът за КЗК определя основата за съвместната работа на националните органи за защита на потребителите в борбата с презграничните нарушения. Неговото преразглеждане ще направи по-ефикасно презграничното публично правоприлагане и ще даде на съответните национални органи единно правомощие да работят по-ефективно заедно срещу широко разпространените нарушения, включително да приемат временни мерки за избягване на риска от сериозно увреждане на колективните интереси на потребителите и да доведат до прекратяване или забрана на нарушенията, обхванати от регламента. Той също така дава възможност на Европейската комисия да стартира и координира общи действия за правоприлагане с цел разглеждане на нарушения на равнище ЕС. Важно е, че преразгледаният регламент не въведе право на обезщетение в полза на потребителите, засегнати от презгранични или дори на равнище ЕС нарушения. Публичните правоприлагащи органи могат да получават или търсят от търговеца доброволни коригиращи ангажименти за компенсиране на вредите, причинени на потребителите от нарушения, обхванати от регламента, без да се засяга правото на потребителя да търси обезщетение чрез

¹² ОВ L 201/60, 26.7.2013 г.

¹³ Регламент (ЕС) № 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004, ОВ L 345, 27.12.2017 г.

¹⁴ Резолюция на Европейския парламент от 2 февруари 2012 г. „Към съгласуван европейски подход за колективна защита“ (2011/2089(INI)). Препоръка на Европейския парламент до Съвета и Комисията от 4 април 2017 г. вследствие на проучването относно измерването на емисиите в автомобилния сектор (2016/2908 (RSP))

подходящи средства¹⁵. Независимо от това, по време на преговорите за регламента бе потвърдена необходимостта от силни частни изпълнителни мерки, допълващи публичното правоприлагане. В настоящото предложение се въвеждат конкретни мерки, свързани с индивидуалната и колективната защита на потребителите.

Настоящото предложение взема в предвид съществуващите мерки на равнище ЕС относно индивидуалните правни средства за защита, и по-специално Директивата за алтернативно разрешаване на потребителски спорове (АРС)¹⁶, която гарантира, че потребителите от ЕС имат достъп до системи за извънсъдебно разрешаване на спорове и презгранични договорни спорове. държавите членки също така се насърчават да гарантират наличието на колективни схеми за АРС. Платформата за онлайн разрешаване на спорове, създадена от Комисията¹⁷, също така помага на потребителите и търговците да решават своите вътрешни и презгранични спорове относно онлайн покупките на стоки и услуги с помощта на структури на АРС. Законодателството за АРС/ОРС за 2013 г. е съобразено с индивидуалните действия за обезщетение, докато Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения е насочена към исковете за обезщетение, предявени от квалифицирани органи, определени от държавите членки, които служат в колективен интерес на потребителите. Директивата за АРС за потребителите от 2013 г. посочва в съображение 27, че директивата не следва да засяга държавите членки, които поддържат или въвеждат процедури за АРС, които съвместно се отнасят до идентични или подобни спорове между търговец и няколко потребители и че съществуването на ефективна система за колективни искове и лесното прибягване до алтернативно разрешаване на спорове следва да бъде допълващо и да не се изключва взаимно. Механизмите на правото на Съюза, които следва да бъдат използвани от отделните потребители за упражняване на техните права, са посочени и в други инструменти като Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес и Регламент (ЕО) № 1896/2006 за създаване на процедура¹⁸ за европейска заповед за плащане и в Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно някои аспекти на посредничеството в гражданското и търговски въпроси¹⁹.

Съвместно с измененията, които се съдържат в другото предложение, прието като част от пакет „Нова сделка за потребителите“, в частност правилника, подсилващ наказанията и представящ индивидуални решения за потребителите, пострадали от нелоялни търговски практики, комбинацията от измененията на текущото предложение ще подсили спазването от страна на търговците на приложимия правилник за защита на потребителите, като по този начин ще осигури на потребителите по-добри възможности за защита и ще намали вредите за потребителите.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложението е напълно съгласувано и съвместимо със съществуващите политики на Съюза. То допълва процедурите за исковете за преустановяване на нарушения и процедурите за обжалване, достъпни при секторните инструменти чрез представянето

¹⁵ Регламент (ЕС) № 2017/2394, съображение 46 и член 9, параграф 4, буква в).

¹⁶ Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове.

¹⁷ Достъпна от 15 февруари 2016 г., въз основа на Директива 524/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за онлайн решаване на потребителски спорове.

¹⁸ ОВ L 341, 24.12.2015 г., стр. 1—13.

¹⁹ ОВ L 136, 24.5.2008 г., стр. 3—8.

на специфичен механизъм за представителни искове ако колективните интереси на потребителите са пострадали или могат да пострадат. По-доброто упражняване на инструментите на законодателството на ЕС, попадащи в обхвата на приложение, частично ще подкрепи стратегиите относно Цифровия единен пазар, Съюза на капиталовите пазари, Енергийния съюз и Кръговата икономика. В съответствие с член 11 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предложението включва изисквания за защита на околната среда и е в съответствие с Конвенцията от Орхус относно достъпа до информация, гражданското участие при вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда²⁰.

Например, при сценарий тип Дизелгейт, жертвите на нелоялни търговски практики, като заблуждаващи реклами на производителите на автомобили, биха могли да получат колективно решение чрез представителен иск в рамките на това предложение дори и ако регулаторната рамка на Съюза за типово одобрение на ЕО за превозни средства, не е обхваната като така от Приложение 1. Подобна колективна защита не е предлагана преди в рамките на законодателството на ЕС.

Настоящото предложение следва да бъде взето в предвид при други политики на Съюза. През 2015 г., Комисията внесе предложение за Европейски акт за достъпността, който изисква държавите членки да гарантират, че обществените органи и частноправните субекти, които имат законен интерес могат да предприемат действия от името на потребителите. Веднъж щом това предложение бъде прието от съзаконотателите, Комисията ще представи, както е уместно, предложение да включи Европейския акт за достъпността в рамките на тази Директива. Там, където е определено, че бъдещите законодателни актове на Съюза са уместни за защитата на колективните интереси на потребителите, тази Директива следва да бъде изменена, за да бъде добавена препратка към нейното Приложение I. Комисията следва да следи гореспоменатия процес и да му даде оценка в рамките на първото си докладване, което трябва да даде оценка на обхвата на тази Директива в светлината на продължаващото развитие при потребителските пазари и политики.

Предложението не дублира вече съществуващите секторни правила, отнасящи се до горепосоченото и не засяга правила, които установяват договорни и недоговорни средства за нарушения на законодателството на Съюза, попадащо в обхвата на приложение.

Също така настоящото предложение не засяга вече съществуващите разпоредби на Съюза относно инструментите за международното частно право, по-специално разпоредбите, които се отнасят до компетентността на съдилищата и приложимото право.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПРОЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание за предложението, както е случаят с текущата Директива относно исковете за преустановяване на нарушения, е член 114 от Договора за

²⁰ Ратифицирано с решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 г. за сключване от името на Европейската общност на Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по екологични въпроси (ОВ L 124, 17.5.2005 г., стр. 1).

функционирането на ЕС, за което се отнася член 169 от Договора за функционирането на ЕС. Предложението цели, чрез постигането на високо ниво на защита на потребителите, да допринесе за правилното функциониране на вътрешния пазар като гарантира, че квалифицираните органи могат да внесат представителни иски, целящи защитата на колективните интереси на потребителите, в случай на нарушения на законодателството на Съюза.

- **Субсидиарност**

Установяването на механизъм за ефективни представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите в Съюза, който се гради на особеностите на вече съществуващата Директива относно исковете за преустановяване на нарушения и уважава правните традиции на държавите членки, ще увеличи увереността на потребителите във вътрешния пазар на търговия на дребно, включително в сферата на електронната търговия и ще окуражи предприятията да спазват законодателството на Съюза. Действия само от страна на държавите членки биха довели до по-нататъшна разпокъсаност, което от своя страна би допринесло за неравно третиране на потребители и търговци на вътрешния пазар и до създаването на различни равнища на защита на потребителите в Съюза. Действията на равнището на Съюза, каквито са предложени, следва да предоставят на всички европейски потребители по-голяма защита чрез представителни действия, водени от квалифицирани органи и насърчаване на спазването на стандартите между предприятията, като по този начин се увеличава обменът на продукти или услуги през границите.

В областта на публичното изпълнение широкоразпространените нарушения бяха предмет на ревизирия регламент относно КЗК, който предвижда процедурна рамка за сътрудничество между националните правоприлагащи органи. Въпреки това, в областта на принудителното изпълнение по съдебен ред, потребителите от всички държави членки все още нямат достъп до възможности за ефективна защита. Значителните различия, установени между държавите членки по отношение на ефективността на Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения, изискват намеса на ЕС, особено в светлината на презграничните му последици. Освен това съществуващите национални механизми за колективно компенсаторно обезщетение се различават значително по отношение на тяхната ефективност и условия и девет държави членки все още не предвиждат такива механизми. Определянето на равнище на Съюза на обща рамка за представителни иски, насочени към съдебни разпореждания и обезщетения за защита на колективните интереси на потребителите, ще гарантира ефективно и ефикасно третиране на нарушенията на правото на Съюза, произтичащи от вътрешни или презгранични сделки. Повишената употреба на търговските стратегии на територията на целия ЕС от страна на търговците, упражняващи дейност в рамките на ЕС, задълбочава същината на проблема на територията на целия ЕС, като се има в предвид повишения риск от масови вреди, засягаща потребителите в няколко държави членки по същото време.

- **Пропорционалност**

Предложението не надхвърля необходимото за постигане на заложените в него цели. Той не регламентира всички аспекти на представителните действия, а само се фокусира върху някои ключови аспекти, които са необходими за създаването на рамка, която трябва да бъде допълнена от специфични процедурни правила на национално равнище. Предложеното действие ще зачита правните традиции на държавите членки, тъй като то няма да замести съществуващите национални механизми, а вместо това да предвиди конкретен представителен механизъм за действие, като по този начин гарантира, че

потребителите във всички държави членки разполагат с поне един механизъм с една и съща процедура модалности.

- **Избор на инструмент**

Подобно на Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения, единственият подходящ инструмент за справяне с процесуалното право с гореспоменатите цели е директива.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Докладът от 2008 г.²¹ относно прилагането на Директивата за съдебните искове заключава, че процедурата за искове за преустановяване на нарушения е била използвана с известен успех при националните нарушения, но е била по-малко ефективна при спиране на презграничните нарушения, главно поради липсата на ресурси от квалифицираните органи по отношение на средствата и експертните познания за справяне с различните процедури в различните държави членки. Докладът за 2012 г.²² стигна до заключението, че въпреки ограниченията си, разпорежданията са полезни за защита на интересите на потребителите на ЕС и имат значителен потенциал, ако установените недостатъци биха могли да бъдат преодолені, по-специално високите разходи и продължителността на производството, сложността на процедурите, ограничените последици от решенията по преюдициални забрани и трудността да бъдат приложени. Тези трудности са още по-силно изразени при искове за преустановяване на нарушения с презгранично измерение.

Изчерпателната оценка на Директивата за исковете за преустановяване на нарушения в рамките на проверката на Комисията от 2017 г. за потребителското и маркетинговото право²³ в ЕС оценява нейната ефективност, ефикасност, съгласуваност, уместност и добавена стойност за ЕС, както следва.

- **Ефективност**

Проверката за пригодност потвърди, че Директивата за неотклонение представлява необходима част от пакета от инструменти на ЕС, които се занимават с прилагането на потребителското право. Тя все още е годна за целта като инструмент за прилагане, за да се спрат нарушенията на търговците, които вредят на колективните интереси на потребителите, особено в светлината на цифровизацията и глобализацията на икономиките, което увеличава риска от масови вреди в целия ЕС. Въпреки това, процедурата за преустановяване на нарушения остава недостатъчно използвана; ефективността ѝ е възпрепятствана от недостатъци като нейните разходи и сложност,

²¹ COM(2008) 756 final, Доклад на Комисията относно прилагането на Директива 98/27/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите

²² COM(2012) 635 final, Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите

²³ SWD(2017) 209 final.

докато получените резултати за пострадалите потребители могат да бъдат ограничени. Оценката показва, че директивата трябва да стане по-ефективна, например чрез по-нататъшно хармонизиране на процедурата за преустановяване на нарушения и разширяване на нейния обхват до повече инструменти на ЕС, имащи отношение към защитата на колективните интереси на потребителите. Промените, които трябва да се направят, следва да улеснят достъпа до правосъдие, да намалят разходите за квалифицирани органи, които защитават колективните интереси на потребителите и да увеличат възпиращия ефект на съдебните разпореждания. Директивата относно исковете за неотклонение следва също така да бъде изменена, за да има по-полезно въздействие върху потребителите, увредени от нарушението, дори ако в момента държавите членки вече трябва да предоставят, когато е целесъобразно, мерки, насочени към премахване на продължаващите последици от нарушенията, за които се прилага. Не винаги е ясно дали директивата обхваща и обезщетяването на потребителите като мярка, насочена към премахване на продължаващите последици от нарушението. Тази несигурност широко се счита за основна причина за нейната недостатъчна ефективност. Потребителите не могат да разчитат на заповедта за разпореждане, за да получат обезщетение. Вместо това потребителите трябва да подадат жалба за обезщетение на същите основания, като отново докажат нарушението.

Проверката за пригодност показва, че европейските потребители се сблъскват сега със същите пречки, когато търсят индивидуална компенсация, както преди 10 години; те включват прекомерната продължителност на съдебното производство, като възприема ниска вероятността за получаване на обезщетение, предишен опит на безуспешни жалби, несигурността относно техните права, без да знаят къде и как да се оплачат, и психологическо нежелание. Няма задължение за публикуване на резултата от делото, така че потребителите не са уведомени за нарушението, а нарушителите не се възпират от “именуването и разочарованието” на подобна публичност. Освен това не се използват често съдебни разпореждания за презгранични нарушения, а квалифицираните организации от различни държави членки не си сътрудничат достатъчно помежду си при обмена на най-добри практики или разработването на общи стратегии за оспорване на широко разпространените нарушения.

- **Ефикасност**

Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения не налага конкретни задължения на съответстващите търговци, тъй като целта ѝ е да се спрат нарушенията на материалното право на ЕС от страна на търговците. Също така, искът не поражда никакви разходи за отделни потребители, тъй като те не са страни по производството, образувано от квалифицирания орган. Напротив, в случаите, когато нарушението има широко разпространени последици и отделните потребители не предприемат правни действия поради различни причини, като например липса на осведоменост за техните права, липса на финансиране или психологическо нежелание, колективното действие, предприето от органа за преустановяване на нарушението, както и да го забрани в бъдеще, ще бъде от полза за всички засегнати потребители. Проверката за пригодност заключи, че търговците на жалби не поемат разходи от директивата, освен тези, свързани с материалните правила. Единствените допълнителни разходи биха дошли от каквито и да било безполезни искове. Въпреки това, проверката за пригодност не установи наличие на доказателства за квалифицирани лица, които да въвеждат безусловни искове в ЕС съгласно директивата.

- **Съгласуваност**

Проверката за пригодност потвърди, че обхватът на директивата относно исковете за преустановяване на нарушения следва да бъде разширен, така че да обхване повече от законодателство на ЕС, свързано с защитата на потребителите, най-малкото чрез привеждане в съответствие с приложното поле на Регламента за СОЗП, което би допринесло за по-голяма съгласуваност на директивата на равнище ЕС.

- **Значение**

Събраните данни и консултациите със заинтересованите страни потвърждават продължаващата релевантност на Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения. Целите и съдържанието ѝ са в съответствие с развитието на пазара и настоящите нужди и тенденции в потребителското поведение. Оценката показва, че целите за защита на потребителите и интеграцията на пазара, които се следват, продължават да са много важни.

- **Добавена стойност за ЕС**

Проверката за пригодност установи, че нивото на защита на потребителите би било по-ниско в редица държави членки, ако ЕС не беше въвел задължението за защита на колективните интереси на потребителите посредством колективен механизъм за изпълнение под формата на процедура за преустановяване на нарушения. Заинтересованите страни потвърдиха добавената стойност на директивата за неотклонение в държавите членки, както в случаите, когато за първи път бяха въведени процедури за съдебни разпореждания, и когато съществуващите механизми бяха подобрени след приемането на директивата. Въпреки че няколко държави членки вече са въвели процедури за преустановяване на нарушения във връзка със специфични видове нарушения, като например нелоялни търговски практики или неравноправни договорни клаузи, тяхното законодателство по това време не обхващаше всички области на потребителското право, изброени в приложение I към Директивата.

В допълнение, докладът за колективните искове заключава, че Препоръката на Комисията от 2013 г. е била показател за принципите на европейския модел за колективно обезщетение. Въпреки това, той също така установи, че е имало ограничено проследяване на препоръката в нормативно отношение²⁴. Така че потенциалът за улесняване на достъпа до правосъдие все още далеч не е напълно използван. Въпреки че препоръката има хоризонтално измерение, предвид различните области, в които може да възникне масова вреда, липсата на общ механизъм за колективно обезщетение в целия ЕС е от особено практическо значение за защитата на потребителите, както се вижда от конкретни случаи, включително случая с дизеловите емисии. Европейската комисия съобщи вследствие на тази оценка, че ще се съсредоточи върху укрепването на аспектите, свързани с прилагането и обезщетяването на директивата за съдебните спорове.

²⁴

Наличието на механизми за колективна защита, както и прилагането на мерки за защита срещу потенциалната злоупотреба с такива механизми все още са разпределени много неравномерно в ЕС. Въздействието на Препоръката е видимо в двете държави членки, в които бяха приети нови законодателни актове след приемането на Препоръката (Белгия и Литва), и в Словения, където новото законодателно предложение е в процес на приемане, както и до известна степен в държавите членки, които промениха своето законодателство след 2013 г. (Франция и Обединеното кралство).

- **Консултации със заинтересованите страни**

Предложената Директива се основава на обширната консултативна работа, извършена за проверка за пригодност през 2016-2017 г., относно поканата за представяне на доказателства относно колективната правна защита от 2017 г. и допълнителни целенасочени консултации със съответните мрежи от органи на държавите членки, практикуващи юристи, потребителски организации и бизнес организации, които бяха проведени в контекста на оценката на въздействието за тази инициатива.

При целевите консултации повечето заинтересовани страни, с изключение на бизнес организациите, показаха цялостна подкрепа за предлаганите изменения за повишаване на ефективността на действията за защита на колективните интереси на потребителите. По-специално, органите на държавите членки и организациите на потребителите подкрепиха възможностите за допълнително обезщетение в рамките на Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения. Имаше смесени мнения относно потенциалната роля на бизнес организациите като квалифицирани органи. Мнозинството от заинтересованите страни посочиха, че предложените изменения биха помогнали да се предотврати неспазването на законодателството на ЕС и да се намали вредата на потребителите в ситуации на масова вреда. В обратна връзка с оценка на въздействието от етапа на създаване, отговорните представители на бизнеса и публичните органи изразиха загриженост относно въвеждането на възможности за компенсация на равнище ЕС, докато организациите на потребителите, академичните/изследователските институции и гражданите изразиха цялостна подкрепа. Мнозинството от респондентите се съгласиха, че всяко действие на равнище ЕС трябва да зачита правните традиции на държавите членки и да осигурява гаранции срещу възможни рискове от злоупотреби.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Между 2007 г. и 2017 г., Комисията и външни изпълнители проведеха няколко анкети, консултации и проучвания относно прилагането на Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения, относно процедурната защита на потребители в рамките на законодателството за защита на потребителите на ЕС и относно състоянието на колективните искове за обезщетение в ЕС, наскоро при изпълнението на Препоръката от 2013 г.

Резултатите бяха взети в предвид при това законодателно предложение с оглед на засилването на защитата на колективните интереси на потребителите и подобряването на възможностите за обезщетение.

- **Оценка на въздействието**

Във връзка с настоящото предложение беше направена оценка на въздействието²⁵. Комитетът за регулаторен контрол първо издаде отрицателно становище с изчерпателни коментари на 12 януари 2018 г. На 9 февруари 2018 г. СРБ даде положително становище²⁶ с допълнителни коментари относно повторната оценка на въздействието след съществено преразглеждане на първоначалния проект. Приложение I към оценката на въздействието обяснява как са разгледани коментарите на РББ. По-специално, в първия коментар на РББ се счита, че оценката на въздействието не показва достатъчно необходимостта от законодателни действия на

²⁵ Работен документ на службите на Комисията, SWD(2018) 96.

²⁶ SEC(2018) 185.

равнище ЕС относно колективните иски. Няколко раздела бяха преработени, за да се демонстрира по-добре необходимостта от действия в светлината на няколко ситуации на масово нахърняване, при които европейските потребители не можаха да получат обезщетение. Събраните от Комисията данни в продължение на 15 години, включително за подготовката на Зелената книга за колективната защита на потребителите през 2008 г. и Бялата книга за действия за обезщетение на нарушенията на антитръстовите правила от 2008 г., показва липсата на ефективна защита при отсъствие на механизми за колективно обезщетение. Констатациите от доклада на Комисията от 2018 г. относно препоръката от 2013 г., по-специално ограниченото въздействие върху подобряването на положението в много държави членки и препоръката на Европейския парламент от 2017 г. след разследването на измерването на емисиите в автомобилния сектор бяха допълнително подчертани. Беше добавена допълнителна информация относно броя на органите на държавите членки (21), които подкрепиха добавянето на механизми за обезщетение на Директивата относно исковите за преустановяване на нарушения при целевите консултации, и бяха допълнително разработени описанията на степента на законодателни промени, изисквани в държавите членки.

За подобряване на съответствието оценката на въздействието разгледа три варианта освен базовия сценарий: (1) възможността да се увеличи само възпиращото действие и пропорционалността на публичното правоприлагане чрез по-строги правила относно санкциите и по-ефективна процедура за иски за преустановяване на нарушения; (2) възможността да се добавят към тези мерки потребителското право на индивидуални средства за защита и (3) възможността за добавяне на допълнителни мерки за колективна защита на потребителите. Предпочетеният вариант беше вариант 3, съчетаващ всички тези мерки. Това предложение се отнася до вариант 3 относно по-ефективна процедура за иски за преустановяване на нарушения с добавяне на колективна защита на потребителите.

Вариант 1 включва набор от изменения в процедурата за преустановяване на нарушения, които се разглеждат в настоящото предложение. В оценката на въздействието се стигна до заключението, че няма реални алтернативи на преразглеждането на директивата, тъй като това би поправило общите проблеми относно разходите, продължителността и сложността на настоящата процедура, повдигнати във всички съответни консултации. Предпочетеният вариант 3 поддържа всички изменения по вариант 1 и освен това включва по-силни механизми за колективно обезщетение, които се разглеждат в настоящото предложение. Оценката на въздействието стигна до заключението, че предпочетеният вариант 3 би предоставил по-силни стимули за търговците да спазват законодателството на ЕС за защита на потребителите, отколкото вариант 1. Например, възпиращият ефект на средствата за защита на жертвите на нелоялни търговски практики ще бъде по-силен при вариант 3, тъй като в индекса за постигнатите резултати за потребителите от 2017 г.²⁷ потребителите потвърждават, че е по-вероятно да използват корективни мерки в рамките на Директивата за нелоялни търговски практики, ако им бъде предоставен достъп до практически общ колективен механизъм за квалифициран орган, който да се

²⁷ Докладът за резултатите от 2017 г. установи, че основните причини потребителите да не предприемат действия в случай на проблеми са: прекомерна продължителност на процедурите (за 32,5% от тези, които не са предприели действия); възприемана невъзможност за получаване на обезщетение (19,6%); предишен неуспешен опит за оплакване (16,3%); несигурност за правата на потребителите (15,5%); незнание къде и как да се подаде оплакване (15,1%); психологическо нежелание (13,3%).

занимава с тяхното дело от тяхно име. Същата логика се отнася и до общите цели за защита на интересите на потребителите и осигуряване на високо равнище на защита на потребителите. Те биха били най-добре изпълнени с вариант 3, тъй като този вариант би имал най-голямо въздействие по отношение на подобряването на спазването на правото на ЕС в областта на защитата на потребителите. По-силните механизми за колективно обезщетение биха осигурили по-високо ниво на защита на потребителите в ситуации на масова вреда и биха намалили вредата за потребителите. Що се отнася до общата цел за насърчаване на гладкото функциониране на вътрешния пазар, и трите варианта биха допринесли за по-справедлива конкуренция, като не създават несправедливо предимство за неотговарящите на условията търговци спрямо тези, които отговарят на изискванията. Въпреки това най-добри резултати за търговците, които отговарят на условията биха били постигнати чрез вариант 3, тъй като въвеждането на по-силни механизми за колективно обезщетение би допринесло допълнително за лоялна конкуренция в полза на съответстващите търговци.

Що се отнася до ефективността, всички варианти биха могли да доведат до първоначални разходи за опознаване, но също и до спестявания за търговците, които отговарят на условията. Данните за разходите и спестяванията бяха събрани чрез консултациите за оценка на въздействието, но относително малко от анкетираните бяха в състояние да предвидят количествени оценки. За вариант 1 повечето бизнес асоциации считат, че преразглеждането на процедурата за искове за преустановяване на нарушения би могло да увеличи застрахователните премии за застраховка срещу претенции в случаи на масови вреди и би могло да доведе до по-широко използване на Директивата. Вариант 3 включва разходите за опции 1 и разходи, свързани с колективното обезщетение. Националните власти бяха разделени в оценката си за разходите по изпълнението и текущите разходи за съдилищата и административните органи, но не сметнаха тези разходи за значителни. Квалифицираните органи са имали смесени възгледи с подобни цифри, предвиждащи повишени или понижени разходи. За търговците, които отговарят на условията, разходите за въвеждане на вариант 3 биха били незначителни и понижени за търговците, извършващи презгранична търговия, поради по-нататъшно хармонизиране на националните процедури.

Като се има предвид, че вариант 3 е с най-широк обхват, той води до повече разходи, отколкото другите варианти. От друга страна, при всички възможни варианти биха имали спестявания за търговците при презгранична търговия поради засилена хармонизация на правилата. По-специално, ще има по-голяма яснота относно възможните последици за търговците в случай на неспазване, което би довело до по-ниски и по-точни разходи за оценка на риска. Тези спестявания ще бъдат по-големи при вариант 3, тъй като той има по-широк обхват от другите варианти. Разходите за публичните правоприлагащи органи и съдилища при всички варианти биха могли да включват евентуално увеличаване на броя на съдебните и съдебните дела. Тези разходи обаче вероятно ще бъдат компенсирани от цялостно намаляване на нарушенията на правото на ЕС в областта на защитата на потребителите и от ефекта на рационализиране и процесуалната ефективност, въведени от всички възможности. Тези спестявания биха били по-високи при вариант 3 поради по-широкия му обхват и по-голям възпиращ ефект.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Тъй като това е преразглеждане на вече съществуващ законодателен акт, то спада към Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка на Комисията (REFIT). Комисията разглежда възможности за опростяване и намаляване на тежестта. Основната цел на настоящето предложение е да подсили представителните актове,

достъпни за защитата на колективните интереси на потребителите. Имайки предвид, че законодателството на Съюза обхванато от това предложение се прилага за всички търговци, включително микропредприятията, в рамките на това предложение не се прави изключение за микропредприятията.

Имайки предвид липсата на данни, елементите на опростяване все още не са били количествено измерени. Въпреки това, анализът показва, че в светлината на вградените предпазни мерки и контрола на квалифицираните органи, които имат възможност да предявят представителни иски, не се очаква предложеното законодателство да увеличи значително разходите за съвместимите търговци. Освен това, в случай на нарушения, търговците биха се възползвали и от засилена правна сигурност и от способността да разрешават общите фактически и правни въпроси, засягащи потребителите, засегнати от нарушение, посредством едно представително действие. Разходите за търговци, които се занимават с презгранична търговия биха били намалени с цел по-нататъшното хармонизиране на националните процедури, които защитават колективните интереси на потребителите. И накрая, укрепването на представителни действия има потенциала да създаде равни условия за търговците.

• Основни права

Предложената Директива защита основните права и спазва принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз, и следва да бъде тълкувана и да се прилага в съответствие с тези права и принципи.

В частност предложението допринася за гарантирането на високо ниво на защита на потребителите (член 38 от Хартата).

Предложението също така улеснява упражняването от страна на потребителите на тяхното право на ефективно средство за защита, залегнало в член 47 от Хартата, тъй като предложеният представителен модел за действие допринася за запазването и засилването на техните интереси. Представителният модел на действие може по-специално да избегне ситуациите, при които отделни потребители могат да бъдат възпрепятствани да потърсят обезщетение в съда, например поради високи съдебни разходи, особено при иски с ниска стойност. Същевременно предложеният модел не възпрепятства достъпа до правосъдие от отделни потребители, в съответствие с изискванията на член 47. Освен това в предложението се предвижда задължение за държавите членки да гарантират, че подаването на представителен иск ще доведе до спиране или прекъсване на давностните срокове, приложими за всички действия по обжалване за съответните потребители, ако съответните права са предмет на давностен срок съгласно правото на Съюза или на националното право.

Предложението установява баланс между колективните интереси на потребителите и правата на търговците в рамките на представителните иски, като изцяло се вземат предвид изискванията, свързани със свободата на стопанска дейност (член 16 от Хартата).

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложената Директива установява, че държавите членки и Комисията подкрепят и улесняват сътрудничеството на квалифицирани органи, както и обмена и разпространението на добрите практики и опита си по отношение на разрешаването на презгранични и вътрешни нарушения. Това би довело до допълнителен работен товар за Комисията, за който ще е необходим един служител на пълно работно време. Тези

ресурси ще бъдат получени чрез преразпределение и пренасочване на съществуващия персонал.

Допълнителните разходи за изграждане на капацитет на квалифицирани органи и координационни дейности могат да бъдат обхванати от Програмата за правата, равенството и гражданството за периода 2014-2020 г. и подобни възможности за финансиране могат също да бъдат включени в следващата програма в рамките на следващата многогодишна финансова рамка. Подробностите са посочени във финансовия отчет, приложен към настоящото предложение.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

В директивата се предвижда Комисията да осъществява периодични прегледи на въздействието на директивата. Комисията ще осъществи мониторинг как представителните действия, посочени в Директивата, се използват от квалифицираните органи в целия Съюз.

- **Обяснителни документи**

Ефективната транспозиция на предложената Директива ще изисква специфични и насочени изменения на съответните национални правила. Предложената Директива установява определени ключови аспекти, които следва да бъдат допълнени от няколко процедурни правила на национално равнище. Следователно, за да може Комисията да осъществява мониторинг на правилното транспониране, не е достатъчно държавите членки да включат текста на разпоредбите за изпълнение, тъй като може да е необходима обща оценка на произтичащия режим съгласно националното право. Поради тези причини държавите членки следва също така да представят на Комисията обяснителни документи, в които се посочва кои съществуващи или нови разпоредби в националното право целят прилагането на отделните мерки, определени в предложението за директива.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Член 1 определя приложното поле на директивата. Целта на Директивата (както и предшестващата я Директива 2009/22/ЕО) е да гарантира, че квалифицираните органи могат да търсят представителни действия, насочени към защита на колективните интереси на потребителите. Той изяснява, че държавите членки могат да предвидят други процесуални средства, насочени към защита на колективните интереси на потребителите на национално равнище.

Член 2 уточнява обхвата на директивата, посочващ законодателството на Съюза, включен в приложение I, който съдържа специални разпоредби, регламентиращи взаимоотношенията между търговец и потребител и следователно е релевантен за защита на колективните интереси на потребителите. По този начин обхватът включва всички нарушения от страна на търговците на законодателството на Съюза, изброени в Приложение 1, които показват вредите или могат да навредят на колективните интереси на потребителите в различни сектори като финансовите услуги, енергетиката, телекомуникациите, здравеопазването и околната среда. По-специално, обхватът включва правото на Европейския съюз, обхванати от Директивата за текущи Забрани и е приведено в съответствие с обхвата на преразгледания регламент за CPC (ЕС)

2017/2394. Настоящият Регламент укрепва презграничното прилагане на публичното право и дава възможност на Комисията да стартира и координира общи действия за правоприлагане с цел разглеждане на нарушения на равнище ЕС, без обаче да въведе право на обезщетение в полза на потребителите, засегнати от такива презгранични нарушения.

По този начин специфичните мерки, свързани с индивидуалната и колективна защита на потребителите, въведени с настоящата Директива, допълват ревизирия Регламент с цел повишаване на неговата ефективност. За да се гарантира, че обхватът на директивата остава актуален, Комисията ще обърне специално внимание на евентуалната необходимост от включване на разпоредби за изменение на приложение I във всяко бъдещо ново законодателство на Съюза, което урежда отношенията между търговец и потребител. Въпросът за приложното поле на директивата ще получи особено внимание, когато Комисията извършва оценка на настоящата директива.

Член 3 съдържа съответните определения за целите на директивата, а именно определенията за „потребител“, „търговец“, „колективни интереси на потребителите“, „представително действие“, „практика“ и „окончателно решение“.

Член 4 определя критериите, които квалифицираните органи следва да изпълняват, за да имат право да предявяват представителни иски съгласно Директивата, както и задълженията на държавите членки, свързани с определянето на квалифицирани органи. Квалифицираните органи ще следва да отговарят на определени критерии, по-специално трябва да имат нестопанска цел и да имат легитимен интерес да гарантират спазването на разпоредбите на съответното законодателство на Съюза. Тъй като по-специално организациите на потребителите, бизнес организациите и независимите публични органи отговарят на условията за статут на квалифицирани органи, тази разпоредба предвижда също така възможност държавите членки да вземат решение относно вида мерки, които могат да бъдат търсени съгласно Директивата, чрез конкретен вид компетентни структури или от конкретно квалифициран орган.

Член 5 определя мерките, които могат да бъдат търсени съгласно Директивата в рамките на представителните иски. Тези мерки могат да се състоят в иск за преустановяване на нарушение като временна мярка, иск за преустановяване на нарушение за установяване на нарушение и мерки, насочени към премахване на продължаващите последици от нарушенията, включително разпореждания за обезщетение. Квалифицираните органи ще имат право да търсят посочените по-горе мерки в рамките на един единствен представителен иск.

Член 6 установява процедурни условия за представителни иски за налагане на обезщетение съгласно Директивата като мярка за премахване на продължаващите последици от нарушенията. По правило трябва да е налице нареждането за обезщетение. По изключение, при сложни случаи, държавите членки могат да упълномощат съдилищата и административните органи да издават декларативно решение относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, засегнати от нарушение вместо решение за обезщетение. Въпреки това в два вида случаи възможността за издаване на декларативно решение не трябва да бъде на разположение, но съдът или административният орган следва да издаде нареждане за обезщетение. Това е така, когато потребителите, засегнати от същата практика, могат да бъдат идентифицирани и са претърпяли сравнима вреда по отношение на период от време или покупка, например в случай на дългосрочни потребителски договори.

Вторият случай е т.нар. „Случаи с ниска стойност“, при които потребителите са претърпели толкова малка загуба, че би било непропорционално да се разпредели обратното за потребителите. В тези два случая са необходими и специфични процедурни условия. По-специално, във втория вид случаи държавите членки не следва да изискват мандата на засегнатите потребители в рамките на представителния иск и средствата, отпуснати като обезщетение, да бъдат насочени към обществена цел, обслужваща колективните интереси на потребителите, като кампании за повишаване на осведомеността.

Член 7 изисква квалифицираните органи да бъдат напълно прозрачни относно източника на финансиране на тяхната дейност като цяло и по-специално по отношение на средствата, подкрепящи конкретно представително действие за обезщетение, за да се даде възможност на съдилищата или административните органи да преценят дали може да има конфликт на интереси между финансиращата трета страна и квалифицирания орган и за да се избегне рискът от злоупотреба със съдебен спор, например между конкуренти, както и да се прецени дали третото лице, което финансира, разполага с достатъчно ресурси, за да изпълни финансовите си ангажименти към квалифицирания орган.

Член 8 установява правилник за колективните споразумения в рамките на Директивата. Държавите членки имат възможност да определят процедурата, в рамките на която съдът или административният орган може да одобри колективно споразумение, постигнато от квалифициран орган, и предполагаемия автор на нарушението, преди да започне представителния иск относно същата практика на същия търговец на съда или административния орган на същата държава членка. В случай на продължаващ представителен иск, съдът или административният орган, контролиращ действието, следва винаги да може да кани страните да се произнесат по обезщетение. В държави членки, които ще изберат да разрешат при сложни случаи, които не попадат в двата вида случаи, специално предвидени в член 6, параграф 3, за декларативни решения относно отговорността на търговеца, извършил нарушение спрямо потребителите, съдът или административният орган, който издава такова декларативно решение, винаги ще има възможност да изиска от страните по представителния иск да постигнат споразумение за обезщетение. Колективните споразумения, постигнати във всички горепосочени обстоятелства, ще бъдат предмет на проверка от съда или административен орган, за да се гарантира тяхната законност и справедливост. На потребителите, засегнати от одобрено колективно споразумение, винаги ще бъде дадена възможност да приемат или отхвърлят обезщетението, предложено в тях.

Член 9 определя правилата, които налагат на търговеца, извършил нарушението да информира адекватно съответните потребители относно окончателните решения на съдебните разпореждания, окончателните решения относно мерките за премахване на продължаващите последици от нарушенията, включително окончателните съдебни решения и, ако е приложимо, декларативните решения относно отговорността на търговеца към потребителите, както и окончателните решения, одобряващи колективните споразумения, налични съгласно настоящата Директива. Тази Разпоредба гарантира информираността на потребителите относно нарушението на закона и техните възможности за обезщетение.

Член 10 установява последиците от окончателните решения, установяващи нарушението на законодателството на Съюза, обхванато от Директивата, във вътрешни

и презгранични действия за защита. Съгласно тази разпоредба окончателните решения, взети от съд или административен орган в рамките на публични изпълнителни процедури, окончателни разпореждания за установяване на нарушение на законодателството на Съюза или окончателни декларативни решения относно отговорността на търговеца спрямо потребители, засегнати от нарушение, ще има доказателствен ефект в последващите действия за обезщетение. Такива действия за обезщетение могат да се предприемат индивидуално от потребителите в рамките на представителни иски съгласно настоящата Директива или, ако е възможно, в рамките на друг механизъм за колективно обезщетение съгласно националните правила. Ако решението за установяване на нарушение е станало окончателно, следва да бъде неопровержимо доказателство във всички последващи действия за обезщетение в същата държава членка. Така ще се избегне правната несигурност и ненужните разходи за всички участващи страни, включително съдебната власт. По същите причини при презгранични случаи, при окончателните решения, взети от съда или административния орган в рамките на публичните изпълнителни процедури и окончателните разпореждания за установяване на нарушение на правото на Съюза по силата на настоящата директива, ще се създаде оборима презумпция, че е имало нарушение на законодателството на Съюза. Такъв ефект не е предвиден за декларативни решения относно отговорността на търговеца към потребители, засегнати от нарушение, тъй като националните правила относно отговорността могат да се различават значително в ЕС.

Член 11 предвижда ефектите от спирането на представителния иск във връзка с давностните срокове за действия по обжалване. Той допълва разпоредбите относно последиците от окончателните разпореждания за установяване на нарушение, издадени в рамките на представителните иски съгласно Директивата, и предоставя на потребителите, засегнати от нарушението, разумна възможност да предявят иски за обезщетение или в рамките на представителните иски, подадени от тяхно име съгласно настоящата Директива, или индивидуални действия.

Член 12 осигурява процесуална целесъобразност в хода на производството. Това задължава държавите членки да гарантират, че всички представителни иски се третират с необходимата целесъобразност и че представителните иски, поискали временни разпореждания, се разглеждат чрез ускорена процедура. Той гарантира, че всякакви допълнителни щети, които могат да бъдат причинени от практиката на търговеца, предмет на представителния иск, могат да бъдат предотвратени възможно най-бързо.

Член 13 посочва възможността съдът или административният орган, надзираващ представителния иск, по искане на квалифицирания орган, подал представителния иск, да разпорежи на защитаващия се търговец да предостави доказателства, които са от значение за случая, които подлежат на негов контрол. Установяването на нарушение, причинно-следствената връзка между нарушението и вредите на потребителите и количествено определяне на действителните щети на засегнатите потребители изискват фактически и икономически анализ. Някои от релевантните доказателства, от които квалифицираният орган ще има нужда, за да докаже, че делото му е в притежание на ответника, и не е достъпно за квалифицирания орган. Може да се окаже и случаят с информацията, необходима за адекватното информиране на засегнатите потребители относно продължаващия представителен иск. Разпоредбата също така възлага на държавите членки и на Комисията да подкрепят и улеснят сътрудничеството между

квалифицираните органи и техният обмен на опит, за да се увеличи използването на представителни иски срещу нарушения с презгранични последици. Същевременно в Директивата е избегнато включването на задължения за разкриване с прекалено широк обхват и високи разходи, които могат да доведат до необоснована тежест за засегнатите страни и рискове от злоупотреби. Такова разкриване винаги подлежи на стриктен съдебен или административен контрол по отношение на неговата необходимост, обхват и пропорционалност.

Член 14 гарантира ефективни, възпиращи и пропорционални санкции в случай, че ответникът не изпълни окончателното решение, взето от съд или административен орган в рамките на представителния иск. Тези санкции ще бъдат на разположение под формата на глоби във всички държави членки. Той предвижда важен стимул за защитаващите се търговци да спазват бързо окончателните разпореждания и обезщетенията, както и одобрените споразумения.

Член 15 определя правилата за подпомагане на квалифицирани органи. Той гарантира, че квалифицираните органи не са възпрепятствани да предявяват представителни иски съгласно настоящата Директива поради разходите, свързани с процедурите. Разходите за производството не следва да създават прекомерни пречки за квалифицираните органи при упражняване на правото им да действат в обществен интерес за защита на колективните интереси на потребителите. Разпоредбата също така възлага на държавите членки и на Комисията да подкрепят и улеснят сътрудничеството между квалифицираните органи и техният обмен на опит, за да се увеличи използването на представителни иски срещу нарушения с презгранични последици.

Член 16 определя правилата, свързани с презграничните представителни иски. Той гарантира взаимното признаване на правното положение на квалифицираните органи, определени предварително в една държава членка, да търсят представителни действия в друга държава членка. Освен това позволява на квалифицирани органи от различни държави членки да действат съвместно в рамките на едно представителен иск пред един единствен форум, компетентен съгласно съответните правила на Съюза и националните правила.

Членове 17—22 излагат разпоредбите относно отмяната на Директива 2009/22/ЕО, оценката и докладването от страна на Комисията, транспонирането, преходните разпоредби и влизането в сила, временното прилагане и адресатите на предложената директива.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**относно представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО**

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²⁸,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Целта на настоящата директива е да се даде възможност на квалифицираните организации, които представляват колективния интерес на потребителите, да потърсят защита чрез представителни иски срещу нарушения на разпоредбите на законодателството на Съюза. Квалифицираните организации следва да могат да поискат преустановяването или забраната на нарушение, потвърждаването, че е било извършено нарушение, и да потърсят правна защита, като обезщетение, поправка или намаляване на цената, както е предвидено в националното законодателство.
- (2) Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁹ позволи на квалифицираните организации да предявяват представителни иски, чиято основна цел бе преустановяването и забраната на нарушения на законодателството на Съюза, увреждащи колективните интереси на потребителите. Тази директива обаче не отговори в достатъчна степен на предизвикателствата, свързани с прилагането на правото на потребителите. За да се подобри възпирането на незаконните практики и да се намали вредата, нанасяна на потребителите, е необходимо да се засили механизмът за защита на колективните интереси на потребителите. Предвид многобройните промени, които се въвеждат в текста, за яснота е уместно Директива 2009/22/ЕС да бъде заменена.
- (3) Представителният иск следва да предложи ефективен и ефикасен начин за защита на колективните интереси на потребителите. Той следва да позволи на квалифицираните организации да действат с цел да се осигури спазването на

²⁸ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].²⁹ ОВ L 110/30, 1.5.2009 г.

съответните разпоредби на правото на Съюза и да се преодолеят препятствията, пред които са изправени потребителите в рамките на индивидуалните иски, като например несигурността относно техните права и наличните процесуални механизми, психологическото нежелание да предприемат действия и отрицателното салдо на очакваните разходи и ползи от индивидуалния иск.

- (4) Важно е да се осигури необходимото равновесие между достъпа до правосъдие и процесуалните гаранции срещу злоупотребата с предявяването на иски, които биха могли да възпрепятстват неоправдано способността на дружествата да функционират в рамките на единния пазар. За да се предотврати злоупотребата с представителни иски следва да се избягват елементи като наказателни обезщетения и липсата на погасителни срокове по отношение на правото да се предяви иск от името на увредени потребители и следва да се предвидят ясни правила за различни процесуални аспекти, като определянето на квалифицирани организации, произхода на техните средства и естеството на информацията, необходима за предявяване на представителните иски. Настоящата директива не следва да засяга националните правила относно присъждането на процесуалните разходи.
- (5) Нарушенията, които засягат колективните интереси на потребителите, често имат презгранични последици. Предоставянето на възможност за предявяване на по-ефективни и ефикасни представителни иски на територията на Съюза следва да повиши доверието на потребителите във вътрешния пазар и да им даде възможност да упражняват своите права.
- (6) Настоящата директива следва да обхваща различни области като защита на данните, финансови услуги, пътуване и туризъм, енергетика, телекомуникации и околна среда. Тя следва да обхваща нарушения на разпоредбите на правото на Съюза, които защитават интересите на потребителите, независимо дали се наричат потребители или пътници, клиенти, инвеститори на дребно, клиенти на дребно или други наименования в съответното законодателство на Съюза. За да се гарантира адекватна ответна реакция на нарушенията на законодателството на Съюза, чийто мащаб и форма се развиват бързо, следва да се предвиди възможност за изменение на приложението към настоящата директива при всяко приемане на нов акт на Съюза, имащ отношение към защитата на колективните интереси на потребителите, така че той да бъде включен в обхвата ѝ.
- (7) Комисията прие законодателни предложения за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 261/2004 относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети и Регламент (ЕО) № 2027/97 относно отговорността на въздушните превозвачи при въздушния превоз на пътници и техния багаж³⁰ и за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт³¹. Следователно уместно е да се предвиди, че една година след влизането в сила на тази директива, Комисията следва да направи оценка дали правилата на Съюза в сферата на правата на пътниците, използващи въздушен или железопътен транспорт, предлагат адекватно ниво на защита на потребителите, сравнимо с това, предвидено в настоящата директива, и да

³⁰ COM(2013) 130 final

³¹ COM(2017) 548 final

извлече необходимите заключения по отношение на обхвата на настоящата директива.

- (8) Като се основава на Директива 2009/22/ЕО и я доразвива настоящата директива следва да обхваща както вътрешните, така и презграничните нарушения, по-специално когато потребителите, засегнати от дадено нарушение, живеят в една или няколко държави членки, различни от държавата членка, в която е установен търговецът, извършил нарушението. Също така в обхвата на директивата следва да бъдат включени нарушения, които са били преустановени преди началото или приключването на представителния иск, тъй като може все още да е необходимо да се предотврати повторението на дадено поведение, да се установи, че това поведение представлява нарушение и да се улесни правната защита на потребителите.
- (9) Настоящата директива не следва да създава правила на международното частно право относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения или приложимото право. Съществуващите инструменти на законодателството на Съюза се прилагат за представителните иски, предвидени в настоящата директива.
- (10) Тъй като само квалифицираните организации могат да предявят представителни иски, те следва да отговарят на критериите, установени в настоящата директива, за да се гарантира, че колективните интереси на потребителите са представени по подходящ начин. По-специално, квалифицираните организации трябва да бъдат учредени съгласно законодателството на дадена държава членка, в което могат да се включват например изисквания относно броя на членовете, постоянния характер на структурата или изискванията за прозрачност по отношение на релевантните аспекти на тази структура, като учредителен устав, управленски апарат, цели и методи на работа. Те също така следва да са с нестопанска цел и да имат легитимен интерес да гарантират спазването на съответното законодателство на Съюза. Тези критерии следва да се прилагат както за предварително определени, така и за *ad hoc* квалифицирани организации, създадени за целите на конкретен иск.
- (11) Независимите обществени органи и по-специално организациите на потребителите следва да играят активна роля в осигуряването на спазването на съответните разпоредби на правото на Съюза и са в добра позиция да изпълняват ролята на квалифицирани организации. Тъй като тези организации имат достъп до различни източници на информация относно практиките на търговците спрямо потребителите и имат различни приоритети за своите дейности, държавите членки следва да имат свободата да решават относно видовете мерки, чието постигане всяка една от тези квалифицирани организации може да преследва посредством представителните иски.
- (12) Тъй като както съдебните, така и административните процедури могат действително и ефикасно да служат за защита на колективните интереси на потребителите, държавите членки имат право на преценка дали представителният иск може да бъде предявен в съдебни или административни производства, или и в двете, в зависимост от съответната област на правото или съответния икономически сектор. Това не засяга правото на ефективно правно средство за защита, предвидено в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, съгласно което държавите членки гарантират, че потребителите и предприятията имат право на ефективно правно средство за

защита пред съд срещу всяко административно решение, взето в съответствие с националните разпоредби за прилагане на настоящата директива. Това включва възможността страните да получат решение за спиране на изпълнението на оспорваното решение в съответствие с националното законодателство.

- (13) За да се увеличи процесуалната ефективност на представителните иски квалифицираните организации следва да имат възможност да търсят постановяването на различни мерки в рамките на един представителен иск или в рамките на отделни представителни иски. Тези мерки следва да включват временни мерки за спиране на текуща практика или за забрана на практика в случай, че практиката не е била извършена, но съществува риск тя да причини сериозна или необратима вреда на потребителите, мерки, установяващи, че дадена практика представлява правонарушение и, ако е необходимо, спиране или забрана на практиката за в бъдеще, както и мерки за премахване на продължаващите последици от нарушението, включително обезщетение. Ако се потърсят в рамките на един иск, оправомощените органи трябва да могат да търсят всички съответни мерки в момента на подаване на жалбата или първо да търсят иск за преустановяване на нарушение и впоследствие и, ако е подходящо, заповед за защита.
- (14) Исковите за преустановяване на нарушение целят защитата на колективните интереси на потребителите, независимо от действителните загуби или щети, понесени от отделните потребители. В исковите за преустановяване на нарушение може да се изиска от търговците да предприемат конкретни действия, например да предоставят на потребителите информация, която преди това е била пропусната в нарушение на правните задължения. Решенията, с които се установява, че дадена практика представлява нарушение, не трябва да зависят от това дали практиката е извършена умишлено или поради небрежност.
- (15) Квалифицираната организация, която предявява представителен иск съгласно настоящата директива, следва да бъде страна по производството. Потребителите, засегнати от нарушението, следва да имат подходящи възможности да се възползват от съответните резултати от представителния иск. Разпорежданията съгласно настоящата директива следва да не засягат индивидуалните иски, предявени от потребителите, увредени от практиката, предмет на разпореждането.
- (16) Квалифицираните организации следва да могат да искат постановяването на мерки, насочени към отстраняване на продължаващите последици от нарушението. Тези мерки следва да бъдат под формата на заповед за защита, която задължава търговеца да предвиди, *inter alia*, обезщетение, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, както е уместно и предидено съгласно националното законодателство.
- (17) Обезщетението, присъдено на потребителите, увредени в ситуация на масова вреда, не трябва да надвишава сумата, дължима от търговеца в съответствие с приложимото национално право или правото на Съюза, за обезщетяване на действително понесената вреда. По-специално, наказателните обезщетения, водещи до свръхкомпенсиране за претърпените вреди в полза на страната — ищец, трябва да се избягват.
- (18) Държавите членки могат да изискват от квалифицираните организации да предоставят достатъчно информация, за да подкрепят представителен иск за

обезщетение, включително описание на групата потребители, засегнати от нарушението, и фактическите и правни въпроси, които трябва да бъдат решени в рамките на представителния иск. От квалифицираната организация не следва да се изисква индивидуално да идентифицира всички потребители, засегнати от дадено нарушение, за да предяви иска. В рамките на представителни иски за защита съдът или административният орган следва да провери на възможно най-ранния етап дали е подходящо искът да бъде предявен като представителен, предвид естеството на нарушението и характеристиките на вредите, претърпени от съответните потребители.

- (19) Държавите членки следва да имат право да решават дали съдът или националният им орган, сезиран с иск за защита, може по изключение да издаде вместо заповед за защита установително решение относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, увредени от нарушение, на което индивидуални потребители могат да се основат, за да предявят последващи иски за защита. Тази възможност следва да бъде запазена за надлежно обосновани случаи, при които количественото определяне на индивидуалните обезщетения, които се присъждат на всеки от засегнатите потребители от представителния иск, е сложно и би било неефективно да се извърши в рамките на представителния иск. Установителните решения следва да не се издават в ситуации, които не са сложни, и по-специално когато засегнатите потребители могат да бъдат идентифицирани и когато потребителите са претърпели съпоставима вреда по отношение на даден период от време или покупка. Също така, установителни решения не следва да се издават, когато размерът на загубите, понесени от отделните потребители, е толкова малък, че отделните потребители едва ли ще искат индивидуално обезщетение. Съдът или националният орган следва надлежно да мотивира прибягването до установително решение вместо издаването на заповед за защита за всеки конкретен случай.
- (20) Когато потребителите, засегнати от една и съща практика, могат да бъдат идентифицирани и са претърпели вреди, които са съпоставими от гледна точка на даден период от време или дадена покупка, като например в случая на дългосрочни потребителски договори, съдът или административният орган може ясно да определи групата потребители, засегнати от нарушението, в хода на производството по представителния иск. По-специално, съдът или административният орган може да поиска от търговеца — нарушител да предостави съответна информация, като например информация относно самоличността на потребителите и продължителността на практиката. По съображения за целесъобразност и ефективност в тези случаи държавите членки, в съответствие със своето национално законодателство, биха могли да обмислят да предоставят на потребителите възможността да се ползват пряко от заповед за защита след издаването на такава заповед, без потребителите да са задължени да предоставят индивидуално пълномощно преди издаването на заповедта за защита.
- (21) В случаите с ниска стойност на претенциите повечето потребители е малко вероятно да предприемат действия за осъществяването на своите права, защото усилията ще надвишат индивидуалните ползи. Въпреки това, ако една и съща практика засяга определен брой потребители, общата загуба може да бъде значителна. В такива случаи съдът или органът може да приеме, че е непропорционално да се разпределят средствата на засегнатите потребители,

например защото е твърде обременително или неосъществимо. Ето защо средствата, получени като обезщетение чрез представителни иски, биха послужили по-добре за защита на колективните интереси на потребителите и следва да бъдат използвани за съответна обществена цел, като например фонд за правна помощ на потребителите, кампании за осведомяване или движения на потребителите.

- (22) Мерки, насочени към отстраняването на продължаващите последици от нарушението, могат да бъдат поискани само въз основа на окончателно решение, установяващо увреждащо колективните интереси на потребителите нарушение на правото на Съюза, обхванато от приложното поле на настоящата директива, включително окончателно разпореждане, издадено в рамките на производството по представителния иск. По-специално мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението могат да бъдат поискани въз основа на окончателни решения на съд или административен орган в рамките на дейностите по прилагане на законодателството, регулирани от Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004³².
- (23) Настоящата директива предвижда процедурен механизъм, който не засяга правилата, установяващи материални права на потребителите на договорни и извъндоговорни средства за защита в случай, че техните интереси са увредени от нарушение, като например правото на обезщетение за вреди, прекратяване на договора, възстановяване на разходите, подмяна, поправка или намаляване на цената. Представителен иск за защита по настоящата директива може да бъде предявен само когато правото на Съюза или националното право предвижда такива материални права.
- (24) Настоящата директива не заменя съществуващите национални механизми за колективна защита. Като взема предвид техните правни традиции, тя оставя на държавите членки да преценят дали да създадат предвидения с настоящата директива представителен иск като част от съществуващ или бъдещ механизъм за колективна защита или като алтернатива на тези механизми, доколкото националният механизъм съответства на условията, определени в настоящата директива.
- (25) Квалифицираните организации следва да осигурят пълна прозрачност относно източника на финансиране на своята дейност като цяло и относно средствата, подкрепящи конкретен представителен иск за защита, за да се даде възможност на съдилищата или административните органи да преценят дали е възможно да има конфликт на интереси между финансиращата трета страна и квалифицираната организация и за да се избегнат рисковете от злоупотреба с правото на иск, както и да се прецени дали финансиращата трета страна, разполага с достатъчно ресурси, за да изпълни финансовите си ангажименти към квалифицираната организация. Информацията, предоставена от квалифицираната организация на съда или административния орган, сезирани с представителния иск, следва да им даде възможност да преценят дали третата страна може да повлияе на процесуалните решения на квалифицираната

³²

ОВ L 345, 27.12.2017 г.

организация в контекста на представителния иск, включително във връзка със спогодбите, и дали предоставя финансиране за представителен иск за защита срещу ответник, който е конкурент на предоставящата средства страна, или срещу ответник, от когото предоставящата средства страна е зависима. Ако наличието на някое от тези обстоятелства бъде потвърдено, съдът или административният орган следва да имат правомощието да изискват от квалифицираната организация да откаже съответното финансиране и при необходимост да откажат процесуалната легитимация на квалифицираната организация по конкретен случай.

- (26) Колективните извънсъдебни спогодби, с които се цели да се предостави защита на засегнатите потребители, следва да бъдат насърчавани както преди предявяването на представителния иск, така и на всеки етап от производството по представителния иск.
- (27) Държавите членки могат да предвидят, че квалифицираната организация и търговеца, които са постигнали спогодба по отношение на защитата на потребителите, засегнати от предполагаема незаконна практика на този търговец, могат съвместно да поискат от съда или административния орган одобрение на спогодбата. Такова искане трябва да бъде допуснато от съда или административния орган само ако няма друго висящо производство по представителен иск във връзка със същата практика. Компетентен съд или административен орган, който одобрява такава колективна спогодба, трябва да вземе предвид интересите и правата на всички заинтересовани страни, включително отделните потребители. На засегнатите отделни потребители се дава възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от подобна спогодба.
- (28) Съдът и административният орган следва да имат правомощието да поканят търговеца — нарушител и квалифицираната организация, която е предявила представителния иск, да започнат преговори за постигане на спогодба за защитата, която да бъде предоставена на засегнатите потребители. При вземането на решението дали да се поканят страните да разрешат даден спор извънсъдебно следва да се вземат предвид видът на нарушението, за което се отнася иска, характеристиките на засегнатите потребители, възможните видове защита, които трябва да бъдат предложени, желанието на страните за постигане на споразумение и целесъобразността на процедурата.
- (29) С цел да се улесни предоставянето на защита на отделните потребители, търсена въз основа на издадени в рамките на производство по представителни иски окончателни установителни решения относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, претърпели вреди от нарушение, съдът или административният орган, издали решението, следва да имат правомощието да поискат от квалифицираната организация и търговеца да постигнат колективна спогодба.
- (30) Всяка извънсъдебна спогодба, постигната в контекста на представителен иск или въз основа на окончателно установително решение, следва да бъде одобрена от съответния съд или административен орган, за да се гарантира нейната законосъобразност и справедливост, като се вземат предвид интересите и правата на всички заинтересовани страни. На засегнатите отделни потребители се дава възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от подобна спогодба.

- (31) Осигуряването на информираност на потребителите за представителния иск е от решаващо значение за успеха му. Потребителите следва да бъдат информирани за висиящия представителен иск, за факта, че практиката на търговеца се счита за нарушение на закона, за правата им след установяването на нарушение и за всякакви последващи действия, които следва да бъдат предприети от засегнатите потребители, особено за получаване на защита. Рисковете за репутацията, свързани с разпространяването на информация за нарушението, също са важни за възпирането на търговците, които нарушават правата на потребителите.
- (32) За да бъде ефективна, информацията трябва да бъде адекватна и пропорционална на обстоятелствата по случая. Търговецът — нарушител следва да информира адекватно всички засегнати потребители за окончателните разпореждания и заповедите за защита, издадени в рамките на производството по представителния иск, както и за спогодбата, одобрена от съд или административен орган. Такава информация може да бъде предоставена например на уебсайта на търговеца, в социалните медии, на онлайн места за търговия или в популярни вестници, включително тези, които биват разпространявани единствено чрез електронни средства за комуникация. Ако е възможно, потребителите следва да бъдат информирани поотделно чрез електронни писма или писма на хартиен носител. Тази информация трябва да се предоставя в достъпна форма за хората с увреждания при поискване.
- (33) За да се повиши правната сигурност, да се избегне непоследователност при прилагането на правото на Съюза и да се увеличи ефективността и процесуалната ефикасност на представителните иски и евентуалните последващи иски за защита, установяването на нарушение, установено в окончателно решение, включително окончателно разпореждане съгласно настоящата директива, издадено от административен орган или съд, не следва да бъде предмет на повторни дела, свързани със същото нарушение от същия търговец, що се отнася до естеството на нарушението и неговия материалния, личен, времеви и териториален обхват, определен от това окончателно решение. Когато иск за предприемане на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението, включително за предприемане на мерки за защита, е предявен в държава членка, различна от държавата членка, в която е издадено окончателно решение за установяване на това нарушение, решението следва да представлява оборима презумпция, че е било извършено нарушение.
- (34) Държавите членки следва да гарантират, че отделни иски за защита могат да се основават на окончателно установително решение, постановено по представителен иск. Следва да е възможно такива иски да се предявяват посредством бързи и опростени процедури.
- (35) Исковите за защита, основаващи се на установяване на нарушение чрез окончателно разпореждане или чрез окончателно установително решение относно отговорността на търговеца спрямо засегнатите потребители съгласно настоящата директива, не следва да бъдат възпрепятствани от националните правила относно давностните срокове. Предявяването на представителен иск трябва да води до спиране или прекъсване на давностните срокове за иски за защита на потребителите, засегнати от този представителен иск.
- (36) Представителните иски за издаване на разпореждания следва да се разглеждат с необходимата процесуална бързина. Исканията за разпореждания с временно действие следва винаги да се разглеждат по ускорена процедура, за да се

предотврати причиняването на всякакви вреди или на допълнителни вреди вследствие от нарушението.

- (37) Доказателствата са важен елемент за установяване дали дадена практика представлява нарушение на закона, за установяване дали съществува риск от повторно нарушение, за определяне на потребителите, засегнати от нарушение, за вземане на решение относно мерките за защита и за адекватно информиране на потребителите, засегнати от представителен иск, относно текущото производство и окончателните резултати от него. От друга страна, отношенията между търговците и потребителите се характеризират с информационна асиметрия и необходимата информация може бъде в притежание изключително на търговеца, което я прави недостъпна за квалифицираната организация. Поради това квалифицираните организации следва да имат правото да поискат от компетентния съд или административен орган да разпорежи на съответния търговец да разкрие доказателства, свързани с тяхната претенция или необходими за адекватно информиране на засегнатите потребители относно представителния иск, без да е необходимо те да посочват конкретни доказателства. Необходимостта от такова разкриване и неговия обхват и пропорционалност следва да бъдат внимателно преценени от съда или административния орган, сезиран с представителния иск, при вземане предвид на защитата на законните интереси на трети лица и при спазване на приложимите правила на равнището на Съюза и на национално равнище относно поверителността.
- (38) За да се гарантира ефективността на представителните иски, на търговците — нарушители следва да може да се налагат ефективни, възпиращи и пропорционални санкции за неспазване на окончателно решение, постановено по представителния иск.
- (39) Предвид факта, че представителните иски преследват публичен интерес, като защитават колективните интереси на потребителите, държавите членки следва да гарантират, че квалифицираните организации не са възпрепятствани да предявяват представителни иски по настоящата директива поради разходите, свързани с процедурите.
- (40) Сътрудничеството и обменът на информация между квалифицирани организации от различни държави членки са доказали своята полезност при противодействието на презгранични нарушения. Осъществяването на мерки за изграждане на капацитет и за сътрудничество следва да продължи и тяхното приложно поле следва да бъде разширено, за да включи по-голям брой квалифицирани организации в целия Съюз, така че да се увеличи използването на представителни иски с презгранични последици.
- (41) С цел ефективно справяне с нарушенията с презгранични последици следва да се гарантира взаимното признаване на процесуалната легитимация на квалифицираните организации, определени предварително в дадена държава членка да предявяват представителни иски в друга държава членка. Освен това квалифицираните организации от различни държави членки следва да могат да обединяват усилията си в рамките на единен представителен иск пред единна инстанция, като се спазват съответните правила относно компетентната юрисдикция. От съображения за ефикасност и ефективност дадена квалифицирана организация следва да може да предяви представителен иск от

името на други квалифицирани организации, представляващи потребители от различни държави членки.

- (42) Настоящата директива защита основните права и спазва принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. Ето защо настоящата директива следва да се тълкува и прилага в съответствие с тези права и принципи, включително с онези от тях, свързани с правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, както и правото на защита.
- (43) По отношение на законодателството в областта на околната среда настоящата директива взема предвид Конвенцията на ИКЕ на ООН за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда („Конвенцията от Орхус“).
- (44) Целите на настоящата директива, а именно създаването на механизъм за представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите, за да се гарантират високо равнище на защита на потребителите в целия Съюз и правилното функциониране на вътрешния пазар, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен чрез действия, предприети изключително от държавите членки, но поради презграничните последици на представителните иски могат по-вероятно да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза. Следователно Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (45) Съгласно Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи³³ държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано.
- (46) Целесъобразно е да се предвидят правила за прилагането на настоящата директива във времето.
- (47) Поради това Директива 2009/22/ЕО следва да бъде отменена,
- ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:**

Глава 1

Предмет, приложно поле и определения

Член 1

Предмет

³³ ОВ С 369, 17.12.2011 г., стр. 14.

1. С настоящата директива се установяват правила, чрез които на квалифицираните организации се дава възможност да предявяват представителни иски, целящи защитата на колективните интереси на потребителите, като същевременно се предвиждат подходящи гаранции, за да се избегне злоупотребата с предявяването на съдебни иски.
2. Настоящата директива не възпрепятства държавите членки да приемат или запазят в сила разпоредби, чиято цел е на квалифицираните организации или на всяко друго заинтересовано лице да се предоставят други процесуални средства за предявяване на иски, целящи защитата на колективните интереси на потребителите на национално равнище.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага към представителни иски, предявени срещу нарушения от страна на търговци на разпоредбите на правото на Съюза, изброени в приложение I, които увреждат или могат да увредят колективните интереси на потребителите. Тя се прилага за вътрешни и презгранични нарушения, включително когато тези нарушения са преустановени преди предявяване на представителния иск или преди приключване на производството по представителния иск.
2. Настоящата директива не засяга правилата, предоставящи на потребителите договорни и извъндоговорни средства за правна защита срещу такива нарушения съгласно правото на Съюза или националното право.
3. Настоящата директива не засяга разпоредбите на Съюза относно международното частно право, по-специално разпоредбите, които се отнасят до компетентността на съдилищата и приложимото право.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- (1) „потребител“ означава всяко физическо лице, което действа за цели извън своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;
- (2) „търговец“ означава всяко физическо лице или юридическо лице, независимо дали е частно или публично, което действа, включително чрез друго лице, действащо от негово име или за негова сметка, за цели, свързани със своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;
- (3) „колективни интереси на потребителите“ означава интересите на определен брой потребители;
- (4) „представителен иск“ означава иск за защита на колективните интереси на потребителите, по който потребителите не са страни;
- (5) „практика“ означава всяко действие или бездействие от страна на търговец;
- (6) „окончателно решение“ означава решение на съда на държава членка, което не може или повече не може да бъде обжалвано или решение на административен орган, което повече не подлежи на съдебен контрол.

Глава 2

Представителни искиове

Член 4

Квалифицирани организации

1. Държавите членки гарантират, че представителните искиове могат да бъдат предявявани от квалифицирани организации, определени предварително за тази цел, по тяхно искане, от държавите членки и включени в публично достъпен списък.

Държавите членки определят дадена организация като квалифицирана организация, ако отговаря на следните критерии:

- а) тя е правилно учредена съгласно правото на държава членка;
- б) тя има законен интерес да гарантира спазването на разпоредбите на правото на Съюза, уредени в настоящата директива;
- в) тя има нестопанска цел.

Държавите членки редовно оценяват дали дадена квалифицирана организация продължава да отговаря на тези критерии. Държавите членки следят за това квалифицираната организация да губи статута си съгласно настоящата директива, ако повече не отговаря на един или няколко от критериите, изброени в първа алинея.

2. Държавите членки могат да определят дадена квалифицирана организация на *ad hoc* основа за конкретен представителен иск по нейно искане, ако тя отговаря на критериите, посочени в параграф 1.
3. Държавите членки гарантират, че по-специално организациите на потребителите и независимите публични органи могат да получат статут на квалифицирана организация. Държавите членки могат да определят като квалифицирани организации на потребителите, които представляват членове от повече от една държава членка.
4. Държавите членки могат да предвидят правила, определящи кои квалифицирани организации могат да искат предприемането на всички мерки по членове 5 и 6 и кои квалифицирани организации могат да искат предприемането на само една или няколко от тези мерки.
5. Спазването от страна на дадена квалифицирана организация на критериите по параграф 1 не засяга правото на съда или административния орган да провери дали целта на квалифицираната организация обосновава предявяването на иск от нейна страна в конкретен случай в съответствие с член 5, параграф 1.

Член 5

Представителни искиове за защита на колективните интереси на потребителите

1. Държавите членки гарантират, че квалифицираните организации могат да предявяват представителни искиове пред националните съдилища или административните органи, при условие че съществува пряка връзка между

основните цели на организацията и предоставените съгласно правото на Съюза права, за които се твърди, че са били нарушени, и по отношение на които се предявява искът.

2. Държавите членки гарантират, че квалифицираните организации имат право да предявяват представителни иски за предприемането на следните мерки:
 - а) разпореждане като временна мярка за прекратяване на практиката или, ако практиката все още не е осъществена, но предстои да бъде, за забрана на практиката;
 - б) разпореждане за установяване на това, че практиката представлява нарушение на законодателството и, ако е необходимо, за прекратяване на практиката или, ако практиката все още не е осъществена, но предстои да бъде, за забрана на практиката.

За да могат да искат постановяването на разпореждане, квалифицираните организации не е нужно да бъдат упълномощени от засегнатите отделни потребители, нито да предоставят доказателство за действителна загуба или вреда, претърпяна от засегнатите потребители, или за умисъл или небрежност от страна на търговеца.

3. Държавите членки гарантират, че квалифицираните организации имат право да предявяват представителни иски за предприемане на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението. Предприемането на тези мерки може да се иска въз основа на всяко окончателно решение, с което се установява, че дадена практика представлява нарушение на правото на Съюза, изброено в приложение I, което уврежда колективните интереси на потребителите, включително окончателно разпореждане по параграф 2, буква б).
4. Без да се засяга член 4, параграф 4, държавите членки гарантират, че квалифицираните организации могат да искат предприемането на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението заедно с мерките по параграф 2 в рамките на единен представителен иск.

Член 6

Мерки за защита

1. За целите на член 5, параграф 3 държавите членки гарантират, че квалифицираните организации имат право да предявяват представителни иски за постановяване на заповед за защита, която задължава търговеца да предостави, наред с другото, обезщетение, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, според случая. Дадена държава членка може да изисква упълномощаване от засегнатите отделни потребители, преди да могат да бъдат постановени установително решение или заповед за защита.

Квалифицираната организация предоставя достатъчно информация, както се изисква по националното законодателство, в подкрепа на иска, включително описание на потребителите, засегнати от иска, и фактическите и правните въпроси, които следва да бъдат решени.

2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да оправомощат съд или административен орган в надлежно обосновани случаи да издава вместо

заповед за защита установително решение относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, увредени от нарушение на правото на Съюза, посочено в приложение I, когато поради естеството на индивидуалната вреда на засегнатите потребители количественото определяне на индивидуалните обезщетения е сложно.

3. Параграф 2 не се прилага в случаите, в които:
 - а) потребителите, засегнати от нарушението, могат да бъдат установени и са претърпели съпоставима вреда, причинена от една и съща практика с оглед на даден времеви период или покупка. В такива случаи изискването за упълномощаване от засегнатите отделни потребители няма да съставлява условие за предявяване на иска. Обезщетението следва да бъде предоставено на засегнатите потребители;
 - б) потребителите са претърпели малка загуба и би било непропорционално обезщетението да им бъде предоставено. В такива случаи държавите членки гарантират, че не се изисква упълномощаване от засегнатите отделни потребители. Обезщетението се предоставя за обществена цел, обслужваща колективните интереси на потребителите.
4. Обезщетението, получено чрез окончателно решение в съответствие с параграфи 1, 2 и 3, не засяга каквито и да било допълнителни права на обезщетение, които засегнатите потребители могат да имат съгласно правото на Съюза или националното право.

Член 7

Финансиране

1. Квалифицираната организация, която иска постановяването на заповед за защита по член 6, параграф 1, трябва да заяви на ранен етап от иска източника на средствата, използвани за нейната дейност като цяло, и средствата, които използва в подкрепа на иска. Тя трябва да докаже, че разполага с достатъчно финансови ресурси, за да представлява висшия интерес на засегнатите потребители и да поеме всички непредвидени разходи в случай на неуспех на иска.
2. Държавите членки гарантират, че в случаите, в които представителен иск за защита се финансира от трето лице, на него му е забранено:
 - а) да влияе върху решенията на квалифицираната организация в контекста на представителния иск, включително и във връзка със спогодби;
 - б) да финансира колективен иск срещу ответник, който е конкурент на предоставящото средства лице, или срещу ответник, от когото предоставящото средства лице е зависимо;
3. Държавите членки гарантират, че съдилищата и административните органи са оправомощени да оценяват обстоятелствата по параграф 2 и съответно да изискват от квалифицираната организация да откаже съответното финансиране, и при необходимост да не приемат процесуалната легитимация на квалифицираната организация в конкретен случай.

Член 8

Спогодби

1. Държавите членки могат да предвидят, че квалифицирана организация и търговец, които са постигнали спогодба относно обезщетение за потребители, засегнати от предполагаема незаконна практика на този търговец, могат съвместно да поискат от съд или административен орган да одобри спогодбата. Съдът или административният орган следва да уважи такова искане само ако пред съда или административния орган на същата държава членка няма друг висящ представителен иск срещу същия търговец и във връзка със същата практика.
2. Държавите членки гарантират, че по всяко време на висящото производство по представителен иск съдът или административният орган може да покани квалифицираната организация и ответника, след като се е консултирал с тях, да постигнат спогодба относно обезщетението в рамките на разумно определен срок.
3. Държавите членки гарантират, че съдът или административният орган, издал окончателното установително решение по член 6, параграф 2, е оправомощен да изиска от страните по представителния иск да постигнат в разумно определен срок спогодба относно обезщетението, което да бъде предоставено на потребителите въз основа на това окончателно решение.
4. Спогодбите, упоменати в параграфи 1, 2 и 3, подлежат на контрол от съда или от административен орган. Съдът или административният орган преценява законосъобразността и справедливостта на спогодбата, като взема под внимание правата и интересите на всички страни, включително на засегнатите потребители.
5. Ако спогодбата, упомената в параграф 2, не бъде постигната в определения срок или постигнатата спогодба не бъде одобрена, съдът или административният орган продължава производството по представителния иск.
6. На отделните засегнати потребители се предоставя възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от спогодбите, упоменати в параграфи 1, 2 и 3. Обезщетението, получено чрез одобрена спогодба в съответствие с параграф 4, не засяга допълнителните права на защита, които засегнатите потребители могат да имат по силата на правото на Съюза или националното право.

Член 9

Информация за представителните искове

1. Държавите членки гарантират, че съдът или административният орган изисква от търговеца, извършил нарушението, да информира за своя сметка засегнатите потребители относно окончателните решения, с които се налагат мерките, упоменати в членове 5 и 6, и относно одобрените спогодби по член 8, като той трябва да направи това използвайки подходящи за обстоятелствата по случая средства и в рамките на определени срокове, включително, когато е уместно, чрез индивидуално уведомяване на всички засегнати потребители.
2. Информацията, посочена в параграф 1, включва обяснение на разбираем език на предмета на представителния иск, неговите правни последици и, ако е

уместно, последващите стъпки, които следва да бъдат предприети от засегнатите потребители.

Член 10

Действие на окончателните решения

1. Държавите членки гарантират, че нарушение, което накърнява колективните интереси на потребителите, установено с окончателно решение на административен орган или съд, включително и окончателна заповед за преустановяване на нарушение съгласно член 5, параграф 2, буква б), се счита, че установява по безспорен начин съществуването на това нарушение за целите на евентуални други иски, с които пред техните национални съдилища се търси защита срещу същия търговец за същото нарушение.
2. Държавите членки гарантират, че окончателно решение по параграф 1, взето в друга държава членка, се разглежда от техните национални съдилища или административни органи като оборима презумпция, че е било извършено нарушение.
3. Държавите членки гарантират, че окончателно установително решение по член 6, параграф 2 се счита, че установява по безспорен начин отговорността на търговеца спрямо увредените вследствие на извършено нарушение потребители за целите на евентуални иски, с които пред техните национални съдилища се търси защита срещу същия търговец за същото нарушение. Държавите членки гарантират, че такива иски за получаване на защита, предявени индивидуално от потребители, се разглеждат по реда на бързи и опростени процедури.

Член 11

Спиране на давността

Държавите членки гарантират, че по отношение на засегнатите потребители подаването на представителен иск съгласно членове 5 и 6 води до спиране или прекъсване на давностните срокове, приложими за исковете, целящи защита, ако съгласно законодателството на Съюза или националното законодателство съответните права са обвързани с давностен срок.

Член 12

Процесуална бързина

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че представителните иски по членове 5 и 6 се разглеждат с необходимата бързина.
2. Представителните иски за издаване на съдебно разпореждане под формата на временна мярка по член 5, параграф 2, буква а) се разглеждат по реда на ускорена процедура.

Член 13

Доказателства

Държавите членки гарантират, че по искане на квалифицирана организация, която е представила сравнително достъпни факти и доказателства, достатъчни да обосноват представителния иск, и е посочила допълнителни доказателства, които са под контрола на ответника, съдът или административният орган може да разпорежи в съответствие с националните процесуални правила тези доказателства да бъдат представени от ответника при спазване на приложимите разпоредби на Съюза и националните разпоредби относно поверителността.

Член 14

Санкции

1. Държавите членки приемат разпоредби за санкциите, които се налагат при неспазване на окончателните решения, постановени по представителните иски, и вземат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното изпълнение. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
2. Държавите членки гарантират, че санкциите могат да бъдат под формата на глоби.
3. При вземане на решение относно разпределението на приходите от глоби държавите членки вземат предвид колективните интереси на потребителите.
4. Държавите членки уведомяват Комисията за разпоредбите, упоменати в параграф 1, най-късно до *[дата на транспониране на директивата]* и я уведомят незабавно за всякакви последващи изменения, които ги засягат.

Член 15

Помощ за квалифицираните организации

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че процесуалните разходи, свързани с представителните иски, не представляват финансова пречка за ефективното упражняване от квалифицираните организации на правото да искат налагане на мерките, упоменати в членове 5 и 6, например ограничаване на приложимите съдебни или административни такси, предоставяне на достъп до правна помощ за квалифицираните организации, когато това е необходимо, или предоставяне на квалифицираните организации на публично финансиране за тази цел.
2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че в случаите, когато от квалифицираните организации се изисква да информират засегнатите потребители за висиящия представителен иск, свързаните с това разходи могат да бъдат възстановени от търговеца, ако искът бъде уважен.
3. Държавите членки и Комисията подкрепят и улесняват сътрудничеството на квалифицираните организации и обмена и разпространението на техните най-добри практики и опит във връзка с разрешаването на случаи на презгранични и вътрешни нарушения.

Член 16

Презгранични представителни иски

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че всяка квалифицирана организация, определена предварително в една държава членка в съответствие с член 4, параграф 1, може да сезира съдилищата или административните органи на друга държава членка като представи публично достъпния списък, упоменат в същия член. Съдилищата или административните органи приемат този списък като доказателство за процесуалната легитимация на квалифицираната организация, без това да засяга правото им да проверят дали целта на квалифицираната организация оправдава предявяването на иск от нейна страна в конкретния случай.
2. Държавите членки гарантират, че когато нарушението засяга или има вероятност да засегне потребители от различни държави членки, представителният иск може да бъде предявен пред компетентния съд или административен орган на държава членка от няколко квалифицирани организации от различни държави членки, които действат съвместно или се представляват от една квалифицирана организация, с цел защита на колективния интерес на потребителите от различни държави членки.
3. За целите на презграничните представителни иски и без да се засягат правата, предоставени на други органи съгласно националното законодателство, държавите членки съобщават на Комисията списъка на предварително определените квалифицирани организации. Държавите членки информират Комисията за наименованията и целите на тези квалифицирани организации. Комисията прави тази информация обществено достъпна и поддържа актуалността ѝ.
4. Ако държава членка или Комисията изрази опасения относно изпълнението на критериите, посочени в член 4, параграф 1, от дадена квалифицирана организация, държавата членка, която е определила тази организация, извършва проверка във връзка с опасенията и, ако е целесъобразно, отменя определянето, ако един или повече от критериите не са изпълнени.

Глава 3

Заклучителни разпоредби

Член 17

Отмяна

Директива 2009/22/ЕС се отменя считано от [дата на прилагане на настоящата директива], без да се засяга член 20, параграф 2.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието, съдържаща се в приложение II.

Член 18

Наблюдение и оценка

1. Не по-рано от пет години след датата на прилагане на настоящата директива Комисията извършва оценка на директивата и представя основните

констатации от нея в доклад до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет. Оценката се извършва в съответствие с насоките на Комисията за по-добро регулиране. В доклада Комисията оценява по-специално приложното поле на настоящата директива, определено в член 2 и в приложение I.

2. Не по-късно от една година след влизането в сила на настоящата директива Комисията извършва оценка дали правилата относно правата на пътниците, използващи въздушен или железопътен транспорт, предлагат ниво на защита на правата на потребителите, сравнимо с нивото, предвидено в настоящата директива. Ако това е така, Комисията възнамерява да направи подходящи предложения, които могат да се изразяват по-специално в изваждане на актовете, посочени в точки 10 и 15 от приложение I, от приложното поле на настоящата директива, определено в член 2.
3. Държавите членки предоставят ежегодно на Комисията, а за първи път най-късно четири години след датата на прилагане на настоящата директива, следната информация, необходима за изготвянето на доклада, упоменат в параграф 1:
 - а) броя на представителните иски, заведени съгласно настоящата директива пред административни и съдебни органи;
 - б) видовете квалифицирани организации, завеждащи исковите;
 - в) вида на нарушението предмет на представителния иск, страните по представителните иски и стопанския сектор, засегнат от представителните иски;
 - г) продължителността на производствата от предявяването на исковите до приемането на окончателните разпоредби, посочени в член 5, заповедите за защита или установителните решения, посочени в член 6, или окончателното одобрение на спогодбата по член 8;
 - д) резултатите от представителните иски;
 - е) броя на квалифицираните организации, които участват в механизма за сътрудничество и обмен на най-добри практики, упоменат в член 15, параграф 3.

Член 19

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват не по-късно от [18 месеца от датата на влизане в сила на настоящата директива] законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Държавите членки прилагат тези разпоредби от [6 месеца след изтичане на срока за транспониране].

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите от националното законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 20

Преходни разпоредби

1. Държавите членки прилагат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, транспониращи настоящата директива, за нарушения, започнали след *[датата на прилагане на настоящата директива]*.
2. Държавите членки прилагат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, транспониращи Директива 2009/22/ЕО за нарушения, започнали преди *[датата на прилагане на настоящата директива]*.

Член 21

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 22

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 1.1. Наименование на предложението/инициативата
- 1.2. Съответни области на политиката в структурата на УД/БД
- 1.3. Естество на предложението/инициативата
- 1.4. Цел(и)
- 1.5. Мотиви за предложението/инициативата
- 1.6. Продължителност и финансово отражение
- 1.7. Планирани методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- 2.1. Правила за мониторинг и докладване
- 2.2. Система за управление и контрол
- 2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове
- 3.2. Очаквано отражение върху разходите
 - 3.2.1. *Обобщение на очакваното отражение върху разходите*
 - 3.2.2. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи*
 - 3.2.3. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*
 - 3.2.4. *Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка*
 - 3.2.5. *Вноски от трети страни*
- 3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО относно исковите за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите

1.2. Съответни области на политиката в структурата на УД/БД³⁴

Дял 33 - Правосъдие и потребители - Глава 33 02 01 - Програма „Права, равенство и гражданство“ (ПРГ)

Обхват на други засегнати области на политиката - Вж. Приложение 1 към предложението

1.3. Естество на предложението/инициативата

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **ново действие**

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **ново действие след пилотен проект/подготвително действие**³⁵

☒ Предложението/инициативата е във връзка с **продължаване на съществуващо действие**

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **действие, пренасочено към ново действие**

1.4. Цел(и)

1.4.1. Многогодишни стратегически цели на Комисията, за чието изпълнение е предназначено предложението/инициативата

По-справедлив и по-задълбочен вътрешен пазар; Цифров единен пазар

ГД „Правосъдие, равенство и гражданство“ (ПРГ), Специфична цел № 9, свързана с политиката за защита на потребителите:

– Да се даде възможност на лицата в качеството им на потребители на вътрешния пазар да упражняват правата си, произтичащи от законодателството на Съюза.

Специфична цел на предложението:

– Чрез подобрени представителни иски целта е да се намали броят на нарушенията на законодателството на Съюза, които засягат колективните интереси на потребителите, и следователно да подобрят спазването и да премахнат вредите за потребителите.

Специфична цел на предложеното бюджетно действие:

³⁴

УД: управление по дейности; БД: бюджетиране по дейности.

³⁵

Съгласно член 54, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

- Да се продължат и разширят мерките в областта на образованието и сътрудничеството за по-голям брой квалифицирани органи в ЕС, за да се увеличи използването на представителни иски за нарушения с презгранични последици.

1.4.2. Конкретни цели и съответни дейности във връзка с УД/БД

Съответни дейности във връзка с УД/БД:

Аналитични дейности (събиране на данни и статистика)

Взаимно обучение и сътрудничество (събития, електронна платформа за обмен, средства за дистанционна комуникация)

1.4.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на целевите бенефициери/групи

По отношение на потребителите: по-високо ниво на защита на потребителите и намаляване на вредите за потребителите, тъй като ще бъдат укрепени механизмите за колективно обезщетение в ситуации на масова вреда, и следователно по-големи стимули за търговците да спазват законодателството на ЕС за защита на потребителите.

По отношение на квалифицираните органи: Нови мерки и по-ясни правила за квалифицираните органи, които имат възможност да предявят представителни иски, особено в презгранични случаи.

По отношение на търговците Търговците ще се възползват от по-равнопоставени условия и от увеличаване на лоялната конкуренция.

1.4.4. Показатели за резултатите и за отражението

Да се посочат показателите, които позволяват да се проследи изпълнението на предложението/инициативата.

Член 18 (Мониторинг и оценка) на настоящото предложение изисква държавите членки да предоставят статистическата информация относно следните показатели:

- броя и видовете представителни иски, предявени съгласно настоящата директива, пред административните и съдебните органи;
- вида на квалифицирания орган, завеждащ иска;
- вида на нарушението, което се разглежда в рамките на представителните иски, страните по представителните действия и икономическия сектор, засегнат от представителните иски;
- продължителността на производството от иницирането на даден иск до приемането на разпореждания за преустановяване на нарушения, посочени в член 5, нареждания за обезщетение или декларативни решения, посочени в член 6, или до окончателното одобрение на уреждането, посочено в член 8 от настоящата директива;

- окончателните резултати от представителните искове (например споразумения, нареждания за обезщетение);
- броя на квалифицираните органи, участващи в механизма за сътрудничество и обмен на добри практики, посочени в член 15, параграф 3 от настоящата директива.

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. *Нужди, които трябва да бъдат задоволени в краткосрочен или дългосрочен план*

Предложението има за цел да подобри ефективността на процедурата за преустановяване на нарушения и да въведе мерки за премахване на последиците от нарушения на правата на потребителите. Чрез подобрени представителни искове целта е да се намали броят на нарушенията на законодателството на Съюза, които засягат колективните интереси на потребителите, и следователно да подобрят спазването и да премахнат вредите за потребителите.

1.5.2. *Добавена стойност от намесата на ЕС*

Потребителите все още нямат достъп до ефективни възможности за обезщетение във всички държави членки. Значителните различия, установени между държавите членки по отношение на ефективността на настоящата директива относно исковете за преустановяване на нарушения, изискват намесата на ЕС, особено в светлината на техните презгранични усложнения. Действия само от страна на държавите членки биха довели до по-нататъшна разпокъсаност, което от своя страна би допринесло за неравното третиране на потребители и търговци на вътрешния пазар, и до създаването на различни равнища на защита на потребителите в Съюза и в крайна сметка до отслабване на единния пазар за потребителите.

1.5.3. *Поуки от подобен опит в миналото*

В доклада на Комисията от 2008 г. относно прилагането на Директива относно исковете за преустановяване на нарушения беше направено заключението, че процедурата за искове за преустановяване на нарушения е използвана с известен успех при нарушения на национално равнище, но в по-малка степен при презгранични нарушения, главно поради липсата на ресурси от квалифицирани органи за справяне с различните процедури в различните държави членки. Докладът на Комисията за 2012 г. стигна до заключението, че процедурата за искове за преустановяване на нарушения има значителен потенциал, ако бъдат преодолените недостатъците, по-специално високите разходи, свързани с производството, продължителността и сложността на процедурите, сравнително ограничените последици за потребителите от решенията за преюдициални запитвания и трудността на тяхното налагане. Изчерпателната оценка на Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения в рамките на проверката за пригодност на Комисията от 2017 г. на потребителското и маркетинговото законодателство на Съюза идентифицира много от същите пречки, и по-специално липсата на достатъчно обезщетение за потребителите.

1.5.4. Съгласуваност и евентуална синергия с други подходящи инструменти

Предложението е напълно съгласувано и съвместимо със съществуващите политики на Съюза. То допълва процедурите за искове за преустановяване на нарушения и процедурите за обжалване, достъпни по секторните инструменти, чрез представянето на специфичен механизъм за представителни искове, ако колективните интереси на потребителите са пострадали или могат да пострадат. По-доброто упражняване на инструментите на законодателството на Съюза, попадащи в обхвата, по-специално ще подкрепи стратегиите относно Цифровия единен пазар, Съюза на капиталовите пазари, Енергийния съюз и Кръговата икономика.

1.6. Продължителност и финансово отражение

☐ Предложение/инициатива с **ограничен срок на действие**

- ☐ Предложение/инициатива в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ
- ☐ Финансово отражение от ГГГГ до ГГГГ

☒ Предложение/инициатива с **неограничен срок на действие**

- Осъществяване с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,
- последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на управление³⁶

☒ **Пряко управление** от Комисията

- ☒ Х от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;
- ☐ от изпълнителните агенции

☐ **Споделено управление** с държавите членки

☐ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

- ☐ трети държави или на органите, определени от тях;
- ☐ международни организации и техните агенции (да се уточни);
- ☐ ЕИБ и Европейския инвестиционен фонд;
- ☐ органите, посочени в членове 208 и 209 от Финансовия регламент;
- ☐ публичноправни органи;
- ☐ частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото предоставят подходящи финансови гаранции;

³⁶

Подробна информация във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_bg.html

- ☐ органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които предоставят подходящи финансови гаранции;
- ☐ лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на ОВППС съгласно дял V от ДЕС и които са посочени в съответния основен акт.
- *Ако е посочен повече от един метод на управление, пояснете в частта „Забележки“.*

Забележки

Както държавите членки, така и Европейската комисия трябва да подкрепят и улеснят сътрудничеството и обмена на добри практики между квалифицираните органи (член 15, параграф 3 от предложението).

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Да се посочат честотата и условията.

Член 18 (Мониторинг и оценка) изисква Комисията да извърши оценка не по-рано от 5 години след датата на подаване на заявлението. Комисията ще изготви подробна програма за мониторинг на крайните продукти, резултатите, резултатите и въздействието на настоящата директива, показателите, честотата на събиране. Ролята на държавите членки в това упражнение ще се състои по-специално в предоставянето на съответната статистическа информация, както е предвидено в член 18.

Примерите за показатели, изброени в раздел 1.4.4. от настоящия финансов отчет могат да се използват за подпомагане на оценката.

По отношение на мониторинга на финансовите разходи се прилагат разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за създаване на програма „Права, равенство и гражданство“ за периода 2014—2020 г.

2.2. Система за управление и контрол

2.2.1. Установен(и) риск(ове)

Не са установени рискове.

2.2.2. Информация за структурата на системата за вътрешен контрол

Не е приложимо

2.2.3. Оценка на разходите и ползите от проверките и на очаквания риск от грешка

Не е приложимо

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита.

В допълнение към прилагането на Финансовия регламент за предотвратяване на измами и нередности ще се извършва качествен контрол и проверка на предоставените данни, за да се разрешат всички пропуски или нередности.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Вноска			
	Номер 3. Сигурност и гражданство	Многогод./ ³⁷ едногод	от държави от ЕАСТ ³⁸	от държави кандидатки ³⁹	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент
	33 02 01	Многогод.	ДА	НЕ	НЕ	НЕ

- Поискани нови бюджетни редове — НЕ СЕ ПРИЛАГА

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Вноска			
	Брой[Функция.....]	Многогод./едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент

³⁷ Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / едногод. = едногодишни бюджетни кредити.

³⁸ ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

³⁹ Държави кандидатки и, където е приложимо, потенциални държави кандидатки от Западните Балкани.

3.2. Очаквано отражение върху разходите

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	3	Сигурност и гражданство
--	----------	--------------------------------

ГД „Правосъдие“			Година 2019	Година 2020	Година 2021	Година 2022	Година 2023	Година 2024	ОБЩО
• Бюджетни кредити за оперативни разходи									
Номер на бюджетния ред 33 02 01	Поети задължения	(1)	0,700						0,700
	Плащания	(2)	0,560						0,560
Номер на бюджетния ред	Поети задължения	(1a)							
	Плащания	(2a)							
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за определени програми ⁴⁰									
Номер на бюджетния ред 33.01 04 01		(3)	0,125	0,125					0,250
ОБЩО бюджетни кредити за ГД „Правосъдие“ (по програма „Права, равенство и гражданство“)	Поети задължения	=1+1a +3	0,825	0,125					0,950
	Плащания	=2+2a +3	0,685	0,125					0,810

⁴⁰ Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

• ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи	Поети задължения	(4)	0,700						0,700
	Плащания	(5)	0,560						0,560
• ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за определени програми		(6)	0,125	0,125					0,250
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ №3. Сигурност и гражданство от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	=4+ 6	0,825	0,125					0,950
	Плащания	=5+ 6	0,685	0,125					0,810

Ако предложението/инициативата има отражение върху повече от една функция:

• ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи	Поети задължения	(4)							
	Плащания	(5)							
• ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за определени програми		(6)							
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—4 от многогодишната финансова рамка (Референтна стойност)	Поети задължения	=4+ 6							
	Плащания	=5+ 6							

Функция от многогодишната финансова рамка	5	„Административни разходи“
--	----------	---------------------------

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

	Година 2019	Година 2020	Годи на 2021	Година 2022	Година 2023	Година 2024	ОБЩО
ГД „Правосъдие“							
• Човешки ресурси	0,143	0,143					0,286
• Други административни разходи							
ОБЩО ГД „ПРАВОСЪДИЕ“	0,143	0,143					0,286

ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	(Общо задължения = поети плащания)	0,143	0,143					0,286
---	------------------------------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

		Година 2019	Година 2020	Година 2021	Година 2022	Година 2023	Година 2024	ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИИ 1—5 от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	0,968	0,268					1,236
	Плащания	0,828	0,268					1,096

3.2.2. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу:

Бюджетни кредити за поети задължения в млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и резултатите ↓			Година 2019		Година 2020		Година 2021		Година 2022		Година 2023		Година 2024		ОБЩО	
	РЕЗУЛТАТИ															
	Вид	Среде н разхо д	Няма	Разхо ди	Няма	Разхо ди	Няма	Разхо ди	Няма	Разхо ди	Няма	Разхо ди	Няма	Разх оди	Общ брой	Общо разхо ди
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 1...			Продължаване и разширяване на мерките в областта на образованието и сътрудничеството за по-голям брой квалифицирани органи в ЕС, за да се увеличи използването на представителни искове за нарушения с презгранично въздействие													
- Резултат - Взаимно обучение, сътрудничество (събития, електронна платформа за обмен, средства за			2	0,825	1	0,125									3	0,950
Междинен сбор за конкретна цел № 1			2	0 825	1	0 125									3	0 950

КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 2...

Намаляване на броя на нарушенията на законодателството на Съюза, засягащи колективните интереси на потребителите, и следователно подобряване на спазването и премахване на вредите за потребителите.

- Резултат Аналитични дейности - събиране на данни и статистика															0	0
Междинен сбор за конкретна цел № 2																0
ОБЩО РАЗХОДИ	2	0,825	1	0,125											3	0,950

3.2.3. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

3.2.3.1. Обобщение

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

	Година 2019	Година 2020	Година 2021	Година 2022	Година 2023	Година 2024	ОБЩО
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------

по ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка							
Човешки ресурси	0,143	0,143					0,286
Други административни разходи							
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	0,143	0,143					0,286

Извън ФУНКЦИЯ 5⁴¹ от многогодишната финансова рамка							
Човешки ресурси							
Други разходи с административен характер (1 intra muros)	0,125	0,125					0,250
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	0,125	0,125					0,250

ОБЩО	0,268	0,268					0,536
-------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

Нуждите от бюджетни кредити за човешки ресурси и за другите разходи с административен характер ще бъдат покрити с бюджетните кредити на ГД, които вече са отпуснати за управлението на дейността и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

⁴¹

Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или действия на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

3.2.3.2. Очаквани нужди от човешки ресурси

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси.
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в еквиваленти на пълно работно време

	Годи на 2019	Годи на 2020	Година 2021	Година 2022	Година 2023	Година 2024
• Должности в щатното разписание (должностни лица и срочно наети служители)						
33. 01 01 01 (Централа и представителства на Комисията)	1	1				
XX 01 01 02 (Делегации)						
XX 01 05 01 (Непреки научни изследвания)						
10 01 05 01 (Преки научни изследвания)						
• Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време: ЕПРВ)⁴²						
33. 01 02 01 (ДНП, КНЕ, ПНА от общия финансов пакет)						
XX 01 02 02 (ДНП, МП, КНЕ, ПНА и МЕД в делегациите)						
XX 01 04 уу ⁴³	- в централата					
	- в делегациите					
XX 01 05 02 (ДНП, КНЕ, ПНА — Непреки научни изследвания)						
10 01 05 02 (ДНП, ПНА, КНЕ — Преки научни изследвания)						
Други бюджетни редове (да се посочат)						
ОБЩО	1	1				

Нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от персонала на ГД, на който вече е възложено управлението на дейността и/или който е преразпределен в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

Описание на възложените задачи:

Должностни лица и срочно наети служители	Да започне поканата за интерес и да координира инициативата
Външен персонал	

⁴² ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

⁴³ Подтаван за външния персонал, покрит с бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове ВА).

3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

- ☒ Предложението/инициативата е съвместимо(а) с настоящата многогодишна финансова рамка.
- ☐ Предложението/инициативата налага препрограмиране на съответната функция от многогодишната финансова рамка.

Обяснете какво препрограмиране е необходимо, като посочите съответните бюджетни редове и суми.

- ☐ Предложението/инициативата налага да се използва Инструментът за гъвкавост или да се преразгледа многогодишната финансова рамка.

Обяснете какво е необходимо, като посочите съответните функции, бюджетни редове и суми.

3.2.5. Вноски от трети страни

- ☒ Предложението/инициативата не предвижда съфинансиране от трети страни.
- Предложението/инициативата предвижда съфинансиране съгласно следните прогнози:

Бюджетни кредити в млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

	Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - ☐ върху собствените ресурси
 - ☐ върху другите приходи

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

Приходен ред:	бюджетен	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата ⁴⁴					
			Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)	
Член								

За разните „целеви“ приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

--

Да се посочи методът за изчисляване на отражението върху приходите.

--

⁴⁴

Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 25 % за разходи по събирането.